ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար
Տարեկան 7 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 1/2 »
Եռամսեայ 2 »
Օտար երկիրներու համար 40 ֆր.
Վեցամսեայ 20 »
Եռամսեայ 10 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսթ Լօքալէն։
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով։
Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"بوزانتيون"
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومدير مسئولى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ۳۸ نومرولى
دائرهٔ مخصوصه‌ده‌در

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier, et Littéraire
Directeur–Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 70 — ՇԱԲԱԹ 1897 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 25/6 ՓԵՏՐ. — 4 ՌԱՄԱԶԱՆ 1314· — 25 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ՍԱՆԻ 1312 — Ա· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 70

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆ. 25/6 ՓԵՏՐ., 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ ԱՊՐՈՒՍՏԸ

Երէկ հրատարակեցինք «քահանայի մը կարծիքը» մեր աշխարհիկ կղերին ապրուստի խնդրոյն վրայ։ Ցայտնուած կարծիքը նոր չէր· բայց զայն յայտնող քահանան համակրելի մէկ անդամն է իր դասակարգին· որովհետեւ, առաջին քահանան ըլլալով Հայ Ազգին մէջ, առաջարկեց որ եկեղեցականներն ևս իրենց հասոյթէն բան մը պարբերաբար տան բարեգործութեան համար։ Առաջարկելէն զատ, իր այս Ս. Ծնունդի տնօրհնէքի հասոյթէն 100ին երեքը բերաւ մեզ յանձնեց ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի։ Ուրիշ անգամ ալ դիտողութիւն ըրած ենք որ մեր եկեղեցականներ առ հասարակ, և մեր քահանաներ մասնաւորապէս, առնելու վարժուած են աւելի քան տալու։ Իրաւ է որ իրենց ապրուստը մեծ բան մը չէ· բայց ազգային-եկեղեցական, կրթական ու բարեգործական ամէն պէտքերու համար միշտ վճարող հայ ժողովրդական դասակարգին ապրուստն ալ աւելի չէ մեր եպիսկոպոսներուն, վարդապետներուն և քահանաներուն ապրուստէն։

Մեք մեր քահանաներուն պակասութիւններուն վրայ ամէնէն աւելի կը խօսինք· որովհետեւ մեր եկեղեցականութեան մէջ ամէնէն աւելի կը սիրենք մեր քահանաներն, երկու պատճառաւ· Նախ որ անոնք ընտանիքներուն բարոյական և ընկերային բարօրութեան ուղղակի նպաստելու կարող են, և երկրորդ, որովհետեւ հնաւուրց սովորոյթներ անանկ բերեր են որ քահանայութիւնն իրեն վայելուչ դիրքը չէ գրաւեր մեր մէջ, կերպիւ եւեք զրկանք մը եղեր է քահանայից դասուն։

Աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը տանք արժանաւոր քահանաներու, և այն ատեն թերեւս քահանայից ապրուստի խնդիրն ալ դիւրանայ· կարող քահանաներն հոգեւոր շըրջանին պաշտօններու ալ գործածենք։ Անոնցմէ քարոզիչ չընենք, առաջնորդական տեղապահ չընենք, կրթական գործին մէջ աւելի մեծ մասնակցութիւն մը տանք անոնց մէջէն ամէնէն ուսեալներուն։ Երբ յառաջդիմելու հաւանականութիւն ըլլայ, իմացական և բարոյական աւելի բարձր ձիրքերով օժտուած անձեր կրնան հրապուրուիլ քահանայութիւն ընդունելու, և անզգալապէս բայց ապահովապէս կը բարձրանայ քահանայութեան իմացական և բարոյական մակարդակն ալ, որով կը վերնայ էն մեծ պանդառը մեր քահանայից դասուն դէմ։

Դիտուած է որ քահանայից մէջէն լաւագոյններն անոնք են որք ուսուցչական ասպարէզներէն յառաջ եկեր են։ Ուսուցչութիւն, հրապարակագրութիւն, հեղինակութիւն և քահանայութիւն կամ ընդհանրապէս եկեղեցականութիւն՝ իրարու մօտ ասպարէզներ են· քանի որ առաւելապէս միտքի, հոգիի կ'ուղղուին։ Խանութպանութեան մէջ ձախողած մարդ մը կրնայ օժտուած ըլլալ ուրիշ բարեմասնութիւններով· ընտանիքի բարի հայր, պարկեշտ մարդ, բարեսէր, եկեղեցասէր հաւատացեալ մը կրնայ ըլլալ, բայց մինչեւ այն ատեն իր վարած կեանք և իր ամենօրեայ զբաղումներ զինք չեն պատրաստած քահանայութեան։ Մեք ամէնէն աւելի գովելի կը գտնենք այն քահանաներ որք թէև ուսուցչութենէ չեն անցեր, բայց բանիբուն և ուսեալ եկեղեցականներ եղեր են՝ շարունակ կարդալով, սորվելով, իրենց հոգեւոր պաշտօններէն դուրս փոխանակ նարտով ու թղթախաղով պարապելու,—ինչպէս կ'ընէ մեր քահանայից մեծ մասն,— իրենց բարձր կոչումին արժանի ուսումնասիրութիւններու պարապելով։ Այսպիսի քահանաներ խիստ քիչ ունինք։ Շուկայի անյաջողներէն առնուած քահանաներն առհասարակ մեր քահանաներուն նուազ յանձնարարելի մասը կը կազմեն, թէև իրենց նիւթական, ընկերական դիրքը շահելու նուն արգելք մը չէ եղեր քահանայութիւնն, — ընդհակառակն, աշխարհիկ աւելի մեծ ճարպիկութիւնով շահագործեր են իրենց նոր ասպարէզը։

Ահա այս «աշխարհիկ աւելի մեծ ճարպիկութեան» դէմ կը բողոքեն նորընծայ քահանաներն, որք ծուխերուն քով այնքան պնդերեսութիւն չկրնալով ցուցնել, որք ուրիշներու ծուխերն իրենց քաշելու համար խանութպանի շահամտութիւն մը չկրնալով կամ չուզելով ի գործ դնել, կը գանգատին քահանայից ապրուստին անհաւասարութենէն։ Մեք ժամանակին «Արեւելք»ի մէջ հակառակեցանք այն գաղափարին թէ մարդ մը, ընտանիք մը, ոչխարի հօտի պէս, առանց իր հաւանութեան, նոյն իսկ առանց իր գիտութեան, այս կամ այն քահանային բաժին տրուի «ծխաբաժին» և այլ անուններով։ Քահանան ընտանիքին խոստովանահայրն է, հոգեւոր խորհրդականը, խրատատուն է· ընտանիքին հոգեւոր մէկ անդամն է· երբեմն ազգականէ մը աւելի մտերիմ է ընտանիքին մէջ· զի խօսքեր որք ազգականի մը չեն կրնար բացուիլ, կրնան զրուցուիլ տանուտէրին։ Այսչափ կարեւոր մէկ պաշտօնէի ընտրութիւնն առանց նախկին ծանօթութեան, առանց փոխադարձ վստահութեան չի կրնար որոշուիլ· Հետեւապէս, Հայ Եկեղեցւոյ ամէն անդամ իր տանեցին ընտրութեան մէջ ձայն պէտք է ունենայ։ Այս էական պայմանն յարգելով, մեք ալ այն կարծիքէն ենք թէ ծուխերու բաշխումին մէջ նորընծայներուն աւելի բաժին մը պէտք է հանել, որպէս զի անոնք ալ կեանքի անմիջական և ամենօրեայ պէտքերուն վրայ չափազանց չմտածեն, և աւելի մտամփոփ իրենք զիրենք նուիրեն իրենց իմացական և հոգեւոր կատարելագործութեան և իրենց բարձր պաշտօնին խղճի մտօք կատարման։ Ինչ կարգադրութիւն որ ըլլայ, պէտք է չա՛տ խնամով որոշուի, որպէս զի նորընծայները գիտնան թէ ո՛րքան աւելի սիրելի ըլլան ժողովուրդին՝ իրենց տաղանդով, իրենց հոգեւոր եռանդով, իրենց անձնուիրութիւնով և իրենց բարեհամբոյր բնաւորութիւնով, այնքան աւելի յոյս կրնան ունենալ նաեւ իրենց նիւթական վիճակը բարւոքելու։ Մրցումը կրնայ գծուծ ձեւեր առնուլ, որք մանաւանդ իմացական և բարոյական ասպարէզներու մէջ շատ եպերելի են։ Բայց նոյն իսկ եկեղեցականներու մէջ կարելի է և պատուաբեր է բարձրագոյն կարգի մրցում մը՝ Եկեղեցիին աւելի օգտակար ըլլալու, աղքատներուն, կարօտեալներուն աւելի անձնուիրութեամբ ծառայելու, Թշուառ ընտանիքները մխիթարելու գործին մէջ աւելի եռանդ գտնելու, և աւելի մեծ տաղանդով, աւելի լայն հոգիով սատարելու Եկեղեցւոյ հօտին հոգեւոր ու բարոյական շինութեան։ Թո՛ղ այս գեղեցիկ գործերուն մէջ իրարու հետ մրցին մեր քահանաները, փոխանակ ստորին միջոցներով իրարու ծուխը խլելու, և ժողովուրդն, որ վերջապէս գիտէ գնահատել ճշմարիտ արժանիքն, ամէն կերպով աւելի պիտի քաջալերէ աւելի արժանաւոր քահանաները, — մանաւանդ ասկէ ետքը, քանի որ ժողովուրդն այլ եւս չի գոհանար առաջուան տգէտ և նկարագրէ զուրկ քահանաներով։

ՄԵՐ ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մեր գաւառացի գրողներէն շատեր կը հարցնեն մեզ թէ իրենց ղրկած գրութիւնք ինչո՛ւ չեն հրատարակուած։ Ամէնուն չկրնալով զատ պատասխանել, անգամ մ'եւս կը կրկնենք հրապարակաւ թէ գրութիւն մը շուտ հրատարակուելու համար, կամ երբեք հրատարակուելու համար, պէտք է (1) Նիւթն հանրօգուտ ըլլայ, կարդացողը բան մը սորվի անկէ. (2) Կոկիկ, ամփոփ, սեղմ գրուած ըլլայ, առանց կրկնութեան, առանց սեթեւեթեալ երկարաբանութեան. (3) Թղթին մէկ երեսը միայն գործածուած ըլլայ. (4) Լուրերը պարզօրէն գրուած ըլլան՝ առանց փիլիսոփայական խորհրդածութեանց. (5) Գրաբար խրթնաբանութիւններէ զգուշանալով, որչափ կարելի է պարզ աշխարհաբարով գրուած ըլլան, աշխարհաբար հոլովներով ու խոնարհումներով, ևն. ևն։ — Կը ցաւինք որ շատ մը գրութիւններ մէկ կողմ դրած ենք յուսահատաբար, ժամանակ չունենալով սրբագրելու և ներկայանալի վիճակի մէջ հրատարակելու։ Թո՛ղ գաւառացի գրողներն այս մասին քիչ մը ձանձրութիւն յանձն առնուն մեզ օգնելու համար, և ի վերջոյ իրենք ալ գոհ պիտի մնան, Բիւզանդիոնի ընթերցողներն ալ։

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐԷՆ

ՇԱՄԲԸ

Շամբ կամ, ըստ Թուրքաց, [illegible] կը կոչուի Եփրատայ այն վերին ճիւղն՝ որ կ'անցնի Երզրումի դաշտէն. ուղղութիւնն է՝ հիւսիսային արեւելքէն դէպ ի հարաւային արեւմուտք, և ապա գետակը շեղելով դէպ ի հարաւ՝ կ'երթայ կը միանայ բուն Եփրատայ մայր ճիւղերէն միոյն, Երզնկայի մօտ։ Բազմաթիւ առուք և առուակք, յորս նաև Սրտաձորի ականակիտ ջուրն, այլ և այլ կողմերէ կուգան թափիլ Շամբի գետակին մէջ, որ գարնան ժամանակ յորդելով և տարածուելով կ'ընթանայ ուղխօրէն։ Բայց Շամբի բուն ակն է Խաչափայտի աւազանն, գրեթէ միոյ աւուր ճանապարհ հեռի քաղաքէն, բարձր լերանց մէջ, սարահարթի մը վրայ, որ միանգամայն է ուխտատեղի, թէեւ ոչ խաչ կայ, ոչ փայտ։ Ուխտաւորք, քաղաքացիք և գիւղացիք խառն, կը լոգանան այդ աւազանին մէջ ամառ ժամանակ երբ շոգ կ'ընէ. Ջրոյ միակերպ բարեխառնութիւնն է 4° հարիւրամասնեայ։ Պոլսեցիք ո՛չ իսկ պիտի կրնայինք ամրան տօթին խմել այդ սառնաձան պաղ ջուր, թող թէ լոգանալ։ Սրտաձորէն, Սանասարեան սանուց այդ ցանկալի ամարանոցէն, վեց ժամու ճանապարհ հեռի է միայն. կարելի է իսկ օրէ երթալ գալ, ինչպէս կ'ընեն Սանասարեանք՝ երբ բախտ կ'ունենան Սրտաձորի հովտին մէջ, առուակին եզերաց վրայ, կանգնել իրենց ամարանոցի վրաններն և վայելել, գէթ ամսօրեայ ժամանակ, կոյս բնութեան կենսաւէտ մթնոլորտը։

Շամբի այն մասն որ մօտ է Երզրումի, եւ ուր կարելի է հասնիլ հետիոտն երկու ժամէն, որոշ կ'երեւի քաղաքէն՝ երբ կը դիտուի սակաւ ինչ բարձրութենէ։ Նոյեմբերի սկիզբէն սակայն մինչեւ մարտի վերջ.—եւ այս ոչ երկարատեւ ձմերանց համար. — անթերեւոյթ կը լինի Եփրատ ծայր ի ծայր ձիւնեղէն վերարկուին տակ՝ որ դաշտն ամբողջ կը վերածէ սպիտակ ծովու, անհուն տարածութեամբ։ Ապրիլի կիսուն կամ մայիսի սկիզբն, երբ ձիւնեղէն վերարկուն հանդրիճուելով կ'ամփոփուի տակաւ շրջակայ լերանց վրայ, այն ասպնջական բարձանց՝ որ յաճախ տարին ի բուն օթեւան կը շնորհեն բիւրեղացեալ տարեր, զարմանալի հակապատկեր մը կազմելով գարնան հետ՝ որ վարը դաշտին վրայ կը փթթի դալարաւէտ ծաղկազարդ, Եփրատ յանժամ յստակ իմն կը նշմարուի քաղաքէն, կարծես թէ հինգ վայրկեանի հեռաւորութիւն ունի միայն, ակօսելով գարնանային տարածոցն՝ որ դաշտն համակ կը զարդարէ անհնապաբար կանաչութեամբ։ Մայիսէն յետոյ դարձեալ կարելի չէ տեսնել Եփրատայ ջուրերն, ի հեռուստ մանաւանդ. յունիսի սկիզբն արդէն սկսած է ծածկուիլ սէզերով, բոլորովին երկայնութեան վրայ, հօծ բուսականութեամբ, հազիւ նեղ երիվ մը մնալով գետակին ջրոց՝ որ նուազած են զգալապէս և կը հօսին հանդարտիկ։ Այս իսկ է պատճառ՝ որով Շամբ կ'անուանեն Եփրատայ այն վերին ճիւղն։ Օգոստոսի մէջ կը քաղեն սէզերն, որով գիւղացիք կը գործեն տեսակ մը խոշոր փսիաթ ([illegible]) 1½-2 մէտր քառակուսի, որ հատով կ'արժէ 30—40 փարա։ Իսկ Թուրքերէն [illegible] (սեւ ջուր) անունն առած կը թուի ջրոց երեւոյթէն, միշտ պղտոր ու տղմուտ։

* * *

Մայիսի մէջ քանի մը բարեկամ ընտանեաց հետ Շամբը գնացինք՝ ի միասին տանելով մեր ցերեկի ճաշն և . . . ջուրը. վասնզի ըմպելի ջուր չկայ անդ քաղաքացւոց ճաշակին համար։ Սայլերն կը տանին զմեզ պաշտօնապէս հանդերձ մինչեւ գետափանց մօտ իբր երեք ժամէն, ուր ի քթթել ական կը փոխուին հովանոցակիրներու՝ արեւահարութենէ պաշտպանելու համար մեր ճակատներն։ Նո՛յն հողին վրայ եմք, զոր աշխարհագիր Խորենացի նկարագրած է աչօք բացօք տեսնելով ամէն ինչ։ Կ'երեւակայեմ աշխարհագիրը կանգնած այդ ափանց վրայ իւր կրօնաւորի տարազով. Կարմիր վանքէն կուգար թերեւս՝ որ չէ շատ հեռի, Հինձք գիւղին վրայ. աւանդութեամբ գիտեմք թէ Կարմիր վանուց մէջ բնակած է Խորենացին։ Նո՛յն մօրացեալ ջուրերն՝ ուր կը վեռան բազմազան ձկունք. Նո՛յն պայծառ մթնոլորտն՝ ուր կը շողան պէսպէս հաւուց երամք, ջրայինք մանաւանդ, բադ կամ սագ, ձկնկուլ, այլովք հանդերձ։ Ա՛րդ եւս կը հաւաքեն Շամբին սիզուտ եզերաց վրայ բադի կամ սագի ձուեր, որպէս հազար և աւելի ամօք յառաջ ըստ պատմագրին, որովք կը սնանին կամ կը շահին իրենց ոգեպահիկը։ Նո՛յն նահապետական գեղջուկն՝ որ կուգայ ցուպ ի ձեռին և տրեխ յոտս ձուկ որսալ հնաւանդ կարթով կամ հաւկիթ որոնել եղեգանց մէջ։ Խորենացւոյ համար անակնկալ պիտի լինէր շատ շատ մեր հանդերձից տարազն կամ որսի հրացանն. ուրիշ ոչինչ՝ Եփրատայ այդ ճախճախուտ եզերաց վրայ. Երբեք չպիտի մոլորէր թմրոց առջեւ կամ թաւուտ անտառաց մէջ։ Բայց, զարմանք. ոչ մի մանաւոր յիշատակութիւն Խորենացւոյ նկարագրութեան մէջ . . . գորտերու մասին, որոց տիրապետութիւնն է անշուշտ այդ մեծատարած հիւթալից շամբուտն. կէս ժամ հեռուէն կը սկսի լսել այդ երկկենցաղաց խլացուցիչ կանչիւնն. երբեք երկիւղ կամ ակնածութիւն. կարծես թէ կը բողոքեն բիւրք բիւրուց միաբերան մեր յանդգնութեան դէմ՝ որ համարձակած եմք կոխել իրենց խաղաղաւէտ իշխանութիւնը։ Երկու խօսակից երկու քայլ հեռուէն չեն կարող լսել զիրար Շամբին մօտ. ասոր անոր հազարաւորք բիւրաւորք կ'ոստոստեն կը մխրճին տղմուտ ջրոց մէջ, ուր է իրենց անքոյթ ապաստանն, և սակայն չեն դադրիր կռկռալէ։ Վերջապէս կը հարկադրէին զմեզ հեռի ուրեք կանգնել մեր հովանոցակիրներն, քանի մը հարիւր մէտր հեռի գետեզրէն։ Կարելի չէ ըսել թէ այդ չարաչար կռինչ զրուանք Խորենացւոյ դարէն յետոյ գաղթած լինին և հաստատուած պատմական Շամբին մէջ, կամ համարել թէ յետոյ ուրեմն ստեղծագործուած լինին, համայնից արարչութենէն յետոյ, զի անշուշտ իրենց զոյգն ունէին Նոյ նահապետի տապանին մէջ։

Այլ այդ խուպատ երաժշտութիւնն արգելք մը չէր մեր սրտած ախորժակին, ընդհակառակն. տուրնջեան հետ հատած սպառած էր մեր օրական պաշարն ալ՝ պահեստի հանդերձ, մեծաքանակ [illegible], Երզրումի դաշտին այն անմահական կարագը, քանի մը տասնեակ հաւկիթ, երշիկ, կաթարի խորոված, գին մեր որսորդ ընկերաց ճարտարութեան, և այլ աղանդերք, առատ թէյ, խմորեղէն և որ ի կարգին (*)։

Երեկոյեան մօտ, երբ արեւն կ'ըսկսէր խոնարհիլ Բոբի լեռնաշղթային բարձանց ետեւ, մեր հովանոցակիրք փոխուեցան դարձեալ սայլերու, եզինք լծուեցան՝ հիւթեղ խոտով կուշտ ու կուռ, և ելանք ճանապարհ դէպ ի քաղաք, ուր հասանք արեւամուտէն յետոյ։

Ց. Գ.

ՀԱՅՈՑ ՎԱՆՔ ՄԸ ՅԵԳԻՊՏՈՍ

ԷԼ-ՊՕՍԹԱՆԻ Ս. ՅԱԿՈԲԱՅ ՎԱՆՔՆ

Եգիպտոսի Գահիրէ քաղաքէն քանի մը մղոն հեռու դէպի արեւելեան հարաւ, Էլ-Պօսթան կամ Էլ-Պէսաթին կոչուած ընդարձակ այգեստանին յարակից ունէինք երբեմն վանք մը յանուն Ս. Յակոբայ։

Հիմնարկութեան թուականն անծանօթ կը մնայ, միայն վերաշինութիւնը կը յիշուի ԺԱ. դարու վերջին քառորդին մէջ, ա՛յն թուականի միջոցներն, երբ Գրիգոր Վկայասէր Կաթողիկոսն (աթոռակալեալ 1065ին եւ վախճանեալ 1105ին)՝ սրբոց վկայաբանութիւններ հաւաքելու եւ թարգմանելու համար Բիւզանդիոն եկած եւ ասկէ Պաղեստին դացած ատեն՝ նաեւ հակառակ հովէ մղուելով՝ հանած էր զինքն յԵգիպտոս, հաւանականաբար 1076ին։

Այս վանքն, որ գոյութիւն ունէր մինչեւ ԺԳ. դարու սկիզբներն, Եգիպտոսի Մուսթանսիր Վեհապետի (1036-1094) Պէտր-էլ-Ճէմալ կամ Էմիր-էլ-Ճիւյուշ Պէտր կոչուած հայազգի պաշտօնակալին կալուածն էր եւ անոր կը վճարէր տուրք մը՝ ամիսը 10 ոսկի դահեկան։

Պէտր-էլ-Ճէմալ, որ վէզիր կը յիշուի 1074ին, օժանդակած է այդ վանքի շինութեան, որ կը կատարուէր նախաձեռնութեամբ Գրիգոր Վկայասէրի, որուն համար կ'ըսէ արդէն Վարդան պատմիչն թէ՝ երբ եկաւ «ի Մսր, մեծարեցաւ յոյժ ի Սուլտանէն և շինեաց վանս Հայոց (1) և ձեռնադրեաց զեղբօրորդի (2) իւր Գրիգորէս՝ եպիսկոպոս»։

Գրիգորիս եպիսկոպոսի յաջորդը կը յիշուի Անանիա եպիսկոպոս, որ 1140ի միջոցներն ապաւինած է Զօհրէէ վանքին (3) մէջ, այն է Զօրլըէ-Կուլէ–

(*). — Բարի մարսողութի՜ւն։

(1) Այս միջոցին 40,000ի չափ հայեր կային յԵգիպտոս։

(2) Ըստ Ուռհայեցւոյ Բէորդի։

(3) Այդ վանքին վրայ ալ ուրիշ առթիւ կրնանք խօսիլ։

անապատն, զոր կը յիշէ Մատթէոս Ուռհայեցի։

Ս. Յակոբայ վանքն ու տաճարն, որ ունէր բարձրաբերձ գմբէթ կամ կաթուղիկէ, կամարակապ շինուածք և մեծամեծ դռներ, ամայացան դար մ'ետքը՝ 1168ին՝ երբ Սալահէտտին տիրեց այդ կողմերուն. «ամենուն ծանօթ տաղնապներ եկան այն ատեն չԵգիպտոս բնակողաց վրայ, կըսէ պատմիչն(1). որոց Պատրիարքն և կրօնաւորներն հանուեցան մեր յիշած (Ս. Յակոբայ) վանքէն, անոր դռներն պատեցան և փակուեցան և ոչ ոք կը համարձակէր մտնելու ամայացեալ եկեղեցիներուն», եկեղեցիներ կըսէ, վասն զի Ս. Յակոբայ տաճարին քով Պէտր-էլ-Ճէմալ շինած էր ուրիշ եկեղեցի մ'ալ, ուր ապա թաղուած է իր մարմինն։

Ակնարկուած Պատրիարքն, որուն անունն անծանօթ կը մնայ, երբ հանուեցաւ Ս. Յակոբայ վանքէն, Դամասկոսցի գիտնական Արաբ մը՝ Էլ-Ֆազլ-էլ-պաշա-Ալի՝ որուն կալուածն եղած էր վերոյիշեալ այգեստանն, արգահատելով անոր վիճակին՝ անոր տրամադրութեան ներքեւ դրաւ կամ նուիրեց Ս. Յովհաննու Մկրտչի եկեղեցին, որ շինուած էր իր կալուածներու սահմանին մէջ Տիրամայր Կոյսի եկեղեցւոյն վրայ (2)։

Պատրիարքն քանի մը տարի բնակեցաւ Ս. Յովհաննու եկեղեցւոյն մէջ, որուն յարակից Ս. Կոյսի (Էլ-Աաղրա) եկեղեցին մինչեւ ցայսօր կը մնայ հնութեան յայտնի նշաններով՝ Զուվէյլա կոչուած թաղին մէջ, և ապա իր տեղը փոխանորդ կարգելով քահանայ մը՝ ինք գնաց Երուսաղէմ 1172ին՝ հետը տանելով 75 հատ Ս. գիրք։ Այդ գրոց մէջ կը յիշուի մասնաւորապէս գրչագիր ընտիր Աւետարան մը՝ պատկերազարդ՝ զանազան գոյներով և ոսկւով նկարուած, որ գուցէ բերուած էր Կիլիկիոյ Սեւ-Լերան վանքերէն Գրիգոր Վկայասէրի ձեռքով։

Իսկ դալով այդ անանուն Պատրիարքի անձին, Աթֆիհի (3) եպիսկոպոս էր նա և սիրելի լինելով ժամանակակից վեհապետին, որ էր Էլ-Իմամ-Հաֆըզ-Մանսուր (1130-1149), անոր շնորհիւ Պատրիարք կարգուած էր Եգիպտոսի Հայոց։ Ունէր գեղեցիկ դէմք, փառահեղ մօրուք և վայելուչ հասակ, բայց ասոնք առաւելութիւններ են, արժանիքներ չեն. իր արժանիքներն անո՛նք էին որ տեղեակ էր Ս. Գրոց, յաջող մեկնիչ, գիտուն և մանաւանդ

(1) (Էլ-Շէյխ-Ապու-Սալհ-Էլէրմէնի), որ կ'երեւի թէ կրօնաւոր մ'է, ապրած է յԵգիպտոս ԺԳ. դարու սկիզբներն, թողած է արաբերէն գրուած պատմութիւն մը, որ կը խօսի Եգիպտոսի վանքերուն և եկեղեցիներուն վրայ։ Այդ գիրքն, որու ձեռագիր մէկ օրինակն 1338ին գրուած՝ գտնուած էր ԺԷ. դարու վերջերն, հրատարակուեցաւ երկու տարի առաջ՝ 1895 ին՝ յՕքսֆորտ հանդերձ անգլիերէն թարգմանութեամբ։ Հ. Ալիշան, որոյ կորովի աչքերէն չեն խուսափիր պատմական նշխարք և նշմարք, այդ գիրքէն ճաշակել տուած է մեզ հրատարակելով տետրակ մը «Արուսահլ Հայ» խորագրով, որ հայթայթած է մեզ այդ տեղեկութիւններն։

(2) Այս բացատրութիւնը սխալ չը կարծուի, մենք ալ ունինք տեղ տեղ եկեղեցիներ և մատուռներ իրարու վրայ շինուած։

(3) Աթֆիհ քաղաքը Գահիրէէ հարաւային կողմը կ'իյնայ 72 քիլոմեթր հեռաւորութեամբ. ունի այժմ 2800 բնակիչ. այդ քաղաքի անունով կը կոչուի համանուն գաւառակն, որուն մէջ է հռչակաւոր անապատական Ս. Անտոնի մենաստանն։ Ըսե՛նք հոս թէ Ս. Անտոնի մենաստանին մօտ ալ մենք՝ Հայերս՝ ունէինք վանք մը, յանուն Ս. Գէորգայ։

չատ հմուտ պատմութեան ։ Սիրուած էր վեհապետէն, այն ատրճան որ չաբաթն երկու օր անոր Փասր-էլ-Զիւմրիւտ կոչուած պալատը կերթար ներկայ գտնուելու էֆէնդիներու և մեծամեծ պաշտօնատարներու ժողովին, ինչպէս նաև տօնական օրերը կը մասնակցէր անոնց հետ շնորհաւորական արարողութեանց, և չատ անգամ մասնաւորապէս ընդունուելով վեհապետին ներկայութեան՝ կը հաղորդէր անոր Եգիպտոսի անցեալին նկատմամբ նոր գտած պատմական ծանօթութիւնները։

Եգիպտոսի անանուն Պատրիարքն Երուսաղէմ երթալէ յետոյ, հոն քիչ ժամանակէն վախճանած է (ԺԲ. դարուն մէջ) ընտանհ ըլլալով Երուսաղէմի եպիսկոպոսէն, որ կը նախանձէր անոր ժողովրդականութեանը, թէև ինքն ալ մեռած է իր զոհին մահուընէն 20 օր առաջ։ Թէ ո՞վ էր այն ոճրագործն, որ չէ խնայած պատկառելի ծերունիի մը կենաց և փութացուցած է անոր մահն, որ արդէն մօտալուտ էր, զի ութսունամեայ էր նա։ — Երուսաղէմի Պատրիարքաց ցանկին մէջ չենք գտներ 1172 թուականին մինչեւ վախճանած Պատրիարքի անուն։ Սահակ Բ., որ 1152ին գահակալած է, վախճանած է 1180ին։ Մեր փնտռածը կերևի թէ պարզ եպիսկոպոս մ'էր, գուցէ թեկնածու այն ժամանակի և այն տեղւոյ պատրիարքական պաշտօնին, և իր աչքին փուշ կերևէր Աթփիհի Եպիսկոպոսը։

Յ. Թաճարեան

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Թղթեայ տուները. — Խլիրդ և հետաքրքրական վիճակագրութիւն մը. — Ջրային Հեծելանիւը։

Ապացուցէն յետոյ, որ ո՛րքան կարեւոր դեր մը կը կատարէ մարդուս կեանքին մէջ, ո՞չ ապաքէն թուղթն է որ օր քան զօր կ'ստուարացնէ իր արուեստական կիրառութեանց ցանկը։ Գերմանացի մը մասնաւոր եղանակաւ պատրաստուած թուղթ մը կը յաջողցնէ տախտակամածներու շինութեան համար։ Նիւթը խմորի վերածուած և ապա ճնշուած է։ Այս թղթեայ տախտակամածները զերծ պիտի ըլլան այն ակօսիկներէն ուր փոշին ու միկրոբները կը դիզուին։ Նոյնպէս սա առաւելութիւնը պիտի ունենան որ քայլերու տակ պիտի չճռնչեն։ Թղթի այս նոր պատրաստութիւնն, որ անդուռ վիճակի մէջ գտնուած գաճի հետ բաւական նմանութիւն ունի, թղթաքար «բաբիրօլիթ» անունը ստացած է։ Մինչեւ անգամ ամբողջ տուներ կը շինուին այս թուղթէն, և յանդուգն ճարտարապետ մը կը խոստանայ և կ'երաշխաւորէ ամբողջ Մայր եկեղեցի մը շինել, հիմերէն սկսեալ մինչեւ զանգակատունները, զանգակներն ալ ի միասին, այս դիւրաբեկ թուղթէն զատ առանց որ և է ատաղձ գործածելու։ 1857էն արդէն գործարան մը հաստատուած էր այս շինուածաթղթի պատրաստութեան համար. անկէ ի վեր շինութեան եղանակները կատարելագործուած են և հիմա մեծ քանակութեամբ թուղթ կը գործածուի շինութեան համար։ Այս թուղթն հաստատուն և կարծր տախտակներու ձեւն ունի, 2-3 մեթր երկայն ու նոյնչափ լայն, որոց իւրաքանչիւրն, իր հաստութեան համեմատ, 30 էն մինչեւ 100 քիլօ ծանրութիւն ունի։ Այս նիւթերով շինուած տուները մեծ առաւելութիւն կ'ընծայեն ուրիշ տուներու վրայ։ Թուղթը գէշ հաղորդիչ մ'ըլլալով ջերմութեան, թղթեայ տուները ձմեռն աւելի տաք և ամառն աւելի զով են քան սովորական ատաղձներով շինուած տուները։ Նոյնպէս թղթեայ շինուածք խոնաւութենէ կը պահպանուին անտոկայուն ծեփով մը։ Հրդեհի վտանգներն ալ, այս տեսակ տուներու մէջ, այնքան մեծ չեն որքան ուրիշ նիւթերով շինուած տուներու մէջ։ Կեցցէ ուրեմն թուղթն, որ ոչ միայն մարդկային մտածութեան արձանագրման միջոց կը լինի, այլ և ողջապհիկ մարմնոյն սատար կը հանդիսանայ։

* * *

Անգլիացի բժիշկ մը խլիրդի վրայ («քանսէր», «ճճիմէկ») վիճակագրական և պատճառագիտական ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած է, ուսկից կը տեսնուի թէ այս հիւանդութիւն օր քան զօր կը ծաւալի։ Յիսուն տարիառաջ (1840ին) խլիրդէն Անգլիոյ մէջ 2786 մահ կը պատահէր, այսինքն 5646 բնակչաց վրայ 1 մահ, կամ 129 ընդհանուր մահերու մէջ 1 մահ, որ ըսել է 1 միլիոն բնակչաց վրայ 177 մահ։ Արդ, 188'ին 21,422 հոգի մեռեր են այս ախտէն, այսինքն 1403 բնակչաց վրայ մէկ հոգի, կամ 23 ընդհանուր մահերու մէջ 1 մահ, և կամ 1 միլիոն բնակչաց վրայ 713 մահ։ Ուրեմն խլիրդի զոհերուն թիւն այսօր չորս անգամ աւելի է քան յիսուն տարի առաջ, և այս հաշուով այս ախտն՝ չատ չանցած՝ մեռնողներու թուոյն յարաճուն յաւելման պատճառներէն մին պիտի ըլլայ։ Այս վիճակագրութեան հեղինակը դիտել կուտայ թէ մեռնողներու թուոյն աճումը զուգընթաց կ'ընթանայ մսի չափազանց սպառման հետ, որ մեր ժամանակին մէկ սեփական հանգամանքն է, — իւրաքանչիւր անգլիացի տարին 126 լիպրա միս կ'սպառէ — ինչպէս նաև թոքախտէ մեռնողներու թուոյն նուազման հետ զուգընթաց է։ Տարօրինա՛կ բան. կրնանք ընդունիլ որ մաս մը մարդիկ թոքախտէն բուժուին, յետոյ խլիրդէն մեռնելու համար։ Այս պարագայի մէջ, կրնայ ճշմարտութիւն մը գտնուիլ անգլիացի բժշկին սա տարօրէն կարծեաց մէջ, թէ խլիրդէ մեռնողներու թուոյն աճումն առողջապահական լաւ պայմաններու նշանն է։ Հոս քաջալերութեան կամ մխիթարութեան բան մը կա՞յ մեռնիլ չուզողներու համար. զարմանալի են այս վիճակագիրները։

* * *

Հեծելանիւը, ցամաքի վրայ յաղթական, այժմ ջուրին տարրին տիրապետութեան կը ձգտի։ Ջրային հեծելանիւներու զանազան դրութիւնք արդէն ի գործ կը դրուին Ամերիկայի մէջ, որ հեծելանիւի յառաջդիմութեանց օրրանն է։ Այս դրութեանց չարքին վրայ աւելցած է նոր մ'ալ, այս է պտուտակաւոր հեծելանիւն, որ ջրին վրայէն պիտի քալէ առանց ընկղմելու։ Հնարիչը՝ Մ. Պրէյեր՝ վերջերս ջուրի վրայ փորձեր կատարելով, հաստատեր է թէ իր հեծելանուին պտուտակներով, որք անուի դեր կը կատարեն, մէկ ժամու մէջ 20—25 քիլոմեթր արագութիւն մը կարելի է ձեռք բերել։ Իրաւ որ այս արդիւնքը չատ քաջալերական է։ Բայց մէկ անպատեհութիւն մը ունի, որով չոգենաւերը դարձեալ յաղթող պիտի ըլլան։ Այս նորահնար հեծելանիւները գետային նաւարկութեան միայն կը յարմարին և կատարելապէս խաղաղ ջուրեր կը պահանջեն։ Եթէ ջուրն ալեկոծեալ է, այս հեծելանուին պտուտակները չեն կրնար բանիլ, ուրեմն առ այժմ ծովային ընդարձակ հորիզոններն արգիլուած պիտի մնան այս հեծելանուին առջեւ, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ երեսփոխանաց ժողովոյ պատուական անդամ Սըր Ճորճ Թրէվէլիէն, եղբօրորդի Մաքոլէի, ծանոյց Կլասքովի իր ընտրողներուն թէ մտադիր է պաշտօնէ քաշուելով ալեւս հանգիստ ընել՝ իր վատառողջութեան պատճառաւ։ Սըր Ճորճ Թրէվէլիէնի քաշուիլը մեծ կորուստ մ'է ազատական կուսակցութեան համար։ Ամէն կարգի լրագիրք ցաւ կը յայտնեն, զի Սըր Ճորճ ամէնուն յարգանքը չահած էր իբրեւ ուղղամիտ և արիասիրտ անձնաւորութիւն մը։ Ֆէնիքս Բարքի ոճրին երկրորդ օրն ինքն էր որ համարձակեցաւ ընդունիլ Իրլանտայի նախարարութեան պաշտօնը, զոր Մր. Չէմպըրլէյն խոհեմութիւն համարած էր մերժել։ Սըր Ճորճ երբեմն ծովային խորհրդոյ անդամ եղաւ և յետոյ նոյն նախարարութիւնը ներկայացուց Երեսփ. ժողովոյ մէջ։ Իրլանտայի նախարարութեան պաշտօնը վարեց 1882էն 84, յետ որոյ Սկովտիայի՝ իր հայրենիքին՝ նախարար եղաւ Մր. Կլատսթոնի նախարարութեան օրով՝ 1885ին։ Այդ թուականին մէկ քանի օրուան համար միայն Մր. Չէմպըրլէյնի հերձուածին, երբ միութենական պատուականք իրենց կուսակցութենէն բաժնուեցան Իրլանտայի ինքնօրինութեան խնդրոյն համար։ Սըր Ճորճ յետոյ եղաւ նախագահ կրթական նախարարութեան Սկովտիոյ մասին և Սկովտիոյ վարչութեան ատեանի ճիւղին։ Սըր Ճորճ Թրէվլիէն, որ նշանաւոր գրող մ'է, Մաքոլէի կենսագրութենէն զատ, ունի զանազան հեղինակութիւններ։ Յիսուն եւ ինը տարեկան է։

ԱՒՍՏՐԻԱՅ նախարարապետն, ինչպէս քանիցս գրուեցաւ, նոր ընտրութեանց առթիւ կաշխատի գոհացնել Չեխերուն և Պոհեմիացիներուն, արտօնելով որ երկու լեզուներ պաշտօնապէս գործածուին Պոհեմիոյ, Մորավիոյ ու Սիլէզիոյ վարչական ու դատական իշխանութեանց առջեւ և նոյն իսկ Վիեննայի պաշտօնատանց մէջ։ Չեխերը կերևի թէ այդ չափով գոհ չեն ըլլար։ Իբրեւ հաւատարիմ հպատակ կը բաղձան որ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրն իր գահակալութեան յիսնամեայ տարեդարձին օրն, որ մօտ է, Պոհեմիոյ թագն ալ դնէ։ Երկուսեք թանկացութիւնք կը կատարուին գաղտնի կերպով, ինչ որ կը զայրացնէ գերմանները։

ԻՏԱԼԻԱ. — Պոլոնիայի ու Ֆոռլիի եղեռնագործ ատեաններու նախագահները՝ դատական տարեգլխուն իրենց արտասանած ճառերուն մէջ՝ ցուցելով դիտել տուին թէ Իտալիոյ մէջ ոճրագործութիւնք զարհուրելի կերպով կը չատնան և թէ հիմա ոճրագործներն ընդհանրապէս երիտասարդներ և նոյն իսկ տղաքներ են։ Բատաւիայի մէջ, օրինակի համար, տասներկու տարեկան տղայ մը ուրիշ տղայ մը սպաննած է քար մը զարնելով գլխուն։ Ի Հռոմ տասնեւվեց տարեկան պատանի մը դաշոյնով իր մօրը փորը ճեղքած և յետոյ հայրն ալ սպաննած է։ Ռոմանիոյ մէջ գրեթէ ամէն տղայ դանակ մը կը կրէ իր վրայ և կռուի առթիւ կը գործածէ։ Կարելի չէ զիրենք արգիլել այդ յոռի ընթացքէն, զի անմիջապէս դաշոյնի հարուածով կը պատասխանեն։

—Պոլոնիայի նման Հռոմի ու Նափոլիի համալսարանաց փակման տեղի տուաւ ուսանողաց անպատշաճ ընթացքը կրթական նախարարութեան նկատմամբ։

ՌՈՒՍ Թերթ մը տեղեկութիւն կուտայ թէ վերջին տասն տարիներուն Ռուսիոյ անտառաց չահագործման հասոյթը տասն և հինգ միլիոն րուպլի աւելցած է և այժմ ընդհանուր գումարն երեսուն միլիոն րուպլը կ'անցնի։

—Երկրագործական նախարարութիւնք 4,300,000 րուպլի վարկ մը պիտի խնդրէ Կովկասի հանքային ջուրերն արդիւնական կերպով վերակազմելու։ Յատուկ յանձնաժողով մը՝ Նախագահութեամբ հանքաց տնօրէն Մ. Տէնիսովի՝ յատակագիծ մը պիտի պատրաստէ։

ԵԳԻՊՏՈՍ. — Գահիրէէն Հավասի ուղղեալ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Անգլիա առաջարկեր է եգիպտական կառավարութեան՝ Սուտանի ծախուց համար 25 միլիոն ֆրանք փոխ տալ հարիւրին երկուք ու կէս տոկոսով։ Հեռագիրը կը յաւելու թէ Ռուսիա ու Ֆրանսա խստիւ պիտի ընդդիմանան այդ փոխառութեան, զոր անհամաձայն կը գտնեն միջազգային պայմանագրութեանց, մանաւանդ Լոնտոնի 1885ի պայմանագրութեան։

ՊՈՄՊԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ հիւանդանոցին մէջ երկու եւրոպացիներ ալ մեռեր են ժանտախտէ, որով մինչեւ հիմա մեռած են 6 եւրոպացի։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՅ Երեսփ. ժողովին մէջ Մ. Քոչութ հարցուցած էր թէ Մուրավիէֆ կոմսին ուղեւորութիւններն ի՞նչ արդիւնք ունեցած են արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտով։ Նախարարապետը պատասխանեց թէ անպատեհ է վիճաբանիլ դիւանագիտական անկախ գործերու վրայ։ Պարոն Պանֆի ըսաւ թէ Կոլուխովսքի կոմսն ամէն կերպով պիտի աշխատի պահպանելու Աւստրօ-Հունգարիոյ չահերն և եւրոպայի խաղաղութիւնը։ Յոյս յայտնեց թէ Մուրավիէֆ կոմսին տեսակցութիւնը Գերմանիոյ վարիչներուն հետ, պիտի կրնայ նպաստաւոր ըլլալ՝ Ռուսիոյ և Երրեակ զինակցութեան յարաբերութեանց, և հետեւաբար Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ բարեաց յարաբերութեանց։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. —Պալքաններու գործակալութեան մէկ զեկոյցը կ'ըսէ թէ պուլկար կառավարութիւնն Եչ. ծանուցագիր մ'ուղղեր է Սոֆիայի պելճիական ընդհանուր հիւպատոսին, յիչելով այն նամակը զոր Մ. Նաչովիչ Իստանպուլէն ուղղած էր նոյն հիւպատոսութեան։ Այդ նամակով Մ. Նաչովիչ խնդրած էր հիւպատոսէն իր պաշտպանութեանը տակ առնուլ զինքը, որպէս զի կարող ըլլայ Սոֆիա երթալ և իր յայտարարութիւններն ընել՝ Սթամպուլովի սպանման գործին առթիւ։ Պուլկար կառավարութիւնն այդ ծանուցագրով խնդրեր է պելճիական հիւպատոսէն՝ միջամտել իր կառավարութեան մօտ որպէս զի Նիքոլ Պելժիոյ պաշտպանութեան ներքեւ առնելով հրաւիրուի Սոֆիա գալ և յայտնել Սթամպուլովի սպանութեան գաղտնիքներն որոնց կ'ըսէ տեղեակ ըլլալ Պուլկարիա։ Մ. Նաչովիչ արտաքին գործոց նախարար էր Սթամպուլովի սպանման միջոցին։ Հետեւաբար պուլկար կառավարութիւնը չուզեր որ նոյն իսկ ամենաթեթեւ կասկած մը ըլլայ իր նախորդ նախարարներէ միոյն վրայ։

ՊԵՐԼԻՆԻ մէջ առջի օրը տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր յանձնումն դրօշի այն զարդերուն զորս Զարը նուիրած է բրուսիական նռնաձիգ զօրագունդին որուն պետն է Ն. Վեհափառութիւն։ Զարին ներկայացուցիչն ի պատիւ սեղան տրուեցաւ։ Վիլհէլմ Կայսրը բաժակ պարպեց Նիքոլա կայսեր կենաց և շնորհակալութիւն յայտնեց Զարին այդ նոր մեծարանքին համար։ Յիչեց Նիքոլա կայսեր այցելութիւնն ի Պրեսլաւ, որուն անունը միշտ պիտի յիչեցնէ իր պալերուն և Զարին պալերուն յարաբերութիւնները։ Նիքոլա կայսեր ներկայացուցիչն ալ բաժակ պարպեց Վիլհէլմ կայսեր կենաց։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Ֆրանսական կառավարութիւնը կը հերքէ Մարսիլիոյ մէջ ժանտախտ երեւան ելած ըլլալու լուրը։

ՌՈՒՍ ՄԱՐՏԱՆԱՒՔ. — Սեւ ծովու ռուսական նաւատորմը, որ կը բաղկանայ վեց զրահաւորէ, չատ մը թընդանօթակիրներէ ու թորփիլանաւերէ, ցարդ Սեւաստոպոլ կը գտնուէր։ Ի մօտոյ նոյն նաւահանգիստը պիտի ժամանեն չատ մը մարտանաւեր և կամաւոր նաւատորմին յատուկ մէկ երկու չոգենաւ, որք պիտի միանան Սեւ Ծովու նաւատորմին։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Ամերիկայի մէջ մինչեւ հիմա քսանեւչորս պանքաներ սնանկացեր են՝ քսաներկու միլիոն տոլար բացով։ Ասոնց մեծ մասին տնօրէններն անձնասպան եղեր են։ Լրագիրք ոմանք այդ պատճառաւ սկսած են Մր. Մաք Քինլիի դէմ հրապարակութիւններ ընել։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 5 փետր. — Երեսփոխանաց ժողովը 232 ի դէմ 282 քուէով ընդունեց չաքարի օրինագծին ամբողջութիւնը։

—Լուր կայ թէ Մ. Լէօն Պուրժուա քաղաքական պաշտօնով մը գացած էր ի Հռոմ և թէ Ումպէրթօ թագաւորն ըսեր է անոր թէ կը փափաքի վերահաստատել Ֆրանսայի ու Իտալիոյ միջեւ եղած բարեկամական վաղեմի յարաբերութիւնները։

ՄԱՏՐԻՏ. — Խնամակալ թագուհին հաստատեց Քուպայի բարենորոգմանց հրամանագիրը։

ՀՌՈՄ. —Իտալական կառավարութիւնը մտադիր է Թիկռէն (Հապէչստան) առեւտրական գաղթավայրի մը վերածել։

—Նախարարութեան և Վատիկանի միջեւ բանակցութիւնք կը կատարուին՝ որպէս զի Պապին պաշտպանութիւնը ձեռք բերուի ի նպաստ նախարարական ընտրելիներու։

ՎԻԵՆՆԱ. —Տօքթ. Լիւկէր բոլորովին ապաքինած Վիեննա դարձաւ՝ հակահրէական ընտրութեանց պայքարը վարելու։

—Ֆրանծ Եոսէֆ կայսրն իր ներկայութեան ընդունեց զՄ. Բոտինի, որուն Բրակայի քաղաքապետ ընտրուիլը շնորհաւորեց։

ԳԱՀԻՐԷ. —Եգիպտական կառավարութիւնը բանակցութեան մէջ է Օսմ. Պանքային հետ՝ 130,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը կնքելու՝ մինչեւ եգիպտական Սուտան երկաթուղւոյ գիծ մը շինելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ. — Գերման կառավարութիւնն առեւտրական մասնախումբ մը պիտի ղրկէ ի Չին՝ Գերմանիոյ վաճառականութիւնը զարգացնելու։

ԱՆԸՍԻ (Ֆրանսա). — Լեռնէն գլորած խոշոր ձիւնակոյտ մը գիւղ մը կործանեց Հոթ-Սավուայի գաւառին մէջ։ Փլատակաց տակ 600 մարդ մնացին։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 5 Փետր. (երեկոյ). —Պետրպուրկէն առնուած վերջին տեղեկութեանց նայելով, Անգլիոյ թագուհւոյն գահակալութեան վաթսուներորդ տարեդարձին առթիւ Զարը Լոնտոն պիտի երթայ։

—Բոլորովին կը հերքուի այն լուր թէ Մ. Լէօն Պուրժուա քաղաքական պաշտօնով մը Հռոմ գացած ըլլայ։

ՊԷՏՔ Է ԿԱՐԴԱԼ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՆՈՐ ՄԷԹՈՏՈՎ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՒՐՕՊԷՆ

ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Այս ընկերութիւնն հիմնուած է Բարիզի մէջ 1836 թուականին 12 միլիոն ֆրանք դրամագլխով, և այսօր եւրոպական հրապարակին վրայ կը վայելէ առաջնակարգ վարկ մը՝ դրամագլխէն զատ 100 միլիոն պահեստի գումարովը, ինչպէս են՝ Ասիւռանս Ժէնէռալ, Լա Նասիոնալ, Ֆէնիքս Ֆռանսէ և Իւնիոն տը Բարի գլխաւոր Ընկերութիւնները։

Հոս միայն վերջին 1895 և 1896 տարեշրջաններուն վերոյիշեալ գաղղիական առաջնակարգ Ընկերութեանց կեանքի վրայ ըրած գործառնութիւններուն ցուցակն ի ստորեւ նշանակելով, հասարակութեան գոհացուցիչ երաշխաւորութիւն մը տուած կ'ըլլանք երբ Իւրօպէն Ընկերութեան ըրած գործառնութեանց գումարն համեմատաբար և մինչեւ իսկ քիչ մ'ալ անցած ըլլան։

Ի ստորեւ նշանակեալ թուանշանները քաղուած են Լ'Արկիւս Ժէնէռալ Էնթէռնասիոնալ տ'Ասիւռանսի 882րդ թիւէն և 1897 Յունուար 17 թուագրեալ լրագրէն, որ կը հրատարակուի Բարիզի մէջ չաբաթը մէկ անգամ։

1895ի ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ		1896ի ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ	
Թիւ 1. Իւրօպէն	41,483,309 ֆր.	Թիւ 1. Իւրօպէն	46,450,298 ֆր.
» 2. Լա Նասիոնալ	41,434,218 »	» 2. Լա Նասիոնալ	46,100,000 »
» 3. Ասիւռանս Ժէնէր.	37,466,117 »	» 3. Ասիւռանս Ժէնէր.	45,000,000 »
» 4. Ֆէնիքս Ֆռանսէ	35,304,170 »	» 4. Ֆէնիքս Ֆռանսէ	37,300,000 »
» 5. Իւնիոն տը Բարի	15,383,647 »	» 5. Իւնիոն տը Բարի	14,500,000 »

Արդ, ներկայ թուանշանները կը հաստատեն թէ գաղղիական առաջնակարգ ընկերութեանց մէջ Իւրօպէն Ընկերութիւնն առաջին տեղը կը գրաւէ կեանքի ապահովագրութեան վրայ ըրած պատկառելի գումարներովը և մանաւանդ միւս ընկերութեանց վրայ ունեցած առաւելութիւններովը։

Կեանքի ապահովագրական ամբողջ ընկերութիւնները գրեթէ մէկ հիման վրայ գործելու եղանակն ընդունած են, այն է՝ ի դէպ մահու վճարելի ապահովագրութիւնն և կամ որոշեալ ժամանակէ մը վերջ ապահովագրեալ գումարն՝ ապահովագրելոյն վճարեալ ի կենդանութեան. իսկ Իւրօպէն Ընկերութիւնն, այդ հին դրութիւնը մէկդի թողլով նոր եւ զօրաւոր մեթոտ մը ստեղծած է՝ դարերէ ի վեր տառապող մարդկութեան աւելի օգտակար ըլլալու և աւելի եւս թեթեւցնելու համար աղքատութեան երեւէն կրուած անտանելի զրկանքները։

Ինչպէս ըսինք, բոլոր ընկերութիւնները կ'ապահովագրեն մարդոց կեանքը՝ կա՛մ ծերութեան օրերու համար գուցէ անխուսափելի եղող դժբախտութենէ մը ազատելու և կամ ապահովագրելոյն կանխահաս մահուամբ անամուսին մնացած արւոյն և անմեղ մանկանց համար առաջ գալիք չարեաց և աղքատութեան դէմն առնելու համար։ Այս դրութիւնն Եւրոպայի մէջ քանի մը դարերէ ի վեր կը չարունակէ այսպէս, և ոչ մէկ ապահովագրական ընկերութիւն խորհած է միջոց մը ստեղծել թէ՝ երբ ապահովագրեալն հիւանդանայ ի՞նչ պիտի ըլլայ իր ապահովագրութեան դաշնագիրն, արդեօք ժամանակ պիտի ունենա՞յ բժիշկի և դեղագործի վճարած դրամներէն աւելցնելով, ի հաշիւ ապահովագրութեանը դրամ վճարել. բացասական կերպիւ կ'ըսենք թէ՝ ո՛չ երբեք... որովհետեւ մէկ կողմէ հիւանդ ապահովագրեալին գործէն դադարումն եւ հետեւաբար ընելիք չահերէն զրկուիլը, միւս կողմէ բժշկի և դեղօրէից բաւական ծախքը, նաև ամենօրեայ ընտանեկան անհրաժեշտ պիտոյից ծախքերու առաւելութիւնը. չենք կարծեր թէ՝ ի հաշիւ ապահովագրութեան դաշնագրին վճարելի տուրքերը կանոնաւոր կերպով չարունակուին. նմանապէս միենոյն վիճակին ենթակայ պիտի ըլլայ ապահովագրեալն երբ արկածի մը զոհ երթայ առանց մեռնելու և տեղի ունեցած արկածին հետեւանօք եթէ մէկ կամ երկու աչքն, ոտքը, ձեռքն և կամ գլխաւոր զգայարանաց մին դիպուածով թէ հիւանդութեամբ կորսնցնէ, և այն տեսակ անկարողութեան մը մատնուի որ չկարողանայ խօսիլ, ո՛չ գործել, ոչ աշխատիլ, ոչ քալել, ոչ գրել և ոչ ալ տեղէն երերալ, եւն. եւն. ուրեմն կրկին կը հարցնենք թէ ի՞նչ պիտի ընեն այդ ամէն հիւանդացեալ կամ արկածեալ ապահովագրուողներն՝ իրենց տարեկան տուրքերը վճարելու համար, եթէ ոչ իրենց կամքէն անկախ պատճառներով տրոց դադարում ընել և կամ մնասով մը՝ թէև փոքրիկ նոյն ինքն ապահովագրող ընկերութեան՝ դաշնագիրը ծախել և մէջէն ելլել, ընտանեացը վերջին յոյսն ու ապաւէնն եղող կարեւոր գումար մը ոչնչացնելով հանդերձ։

Եւ այս ամէն պատահականութեանց դէմն առնելու համար Իւրօպէն Ընկերութեան Վարչական ժողովը (Գօնսէյլ տ'Ատմինիսթրասիօն) որ կը բաղկանայ Ֆրանսացի նշանաւոր և հռչակաւոր անձնաւորութիւններէ, որոնց մէջ չեն պակսիր սքանչելի ընկերաբաններ, երեւելի տնտեսագէտներ, ելեւմտագէտ անձնաւորութիւններ և օրինաց վարդապետներ ու պատկառելի փաստաբաններ, միանգամ ընդ միշտ փութացած են մարդկային մեծ ընկերութեան այդ խոշոր պակասը լեցնել, ստեղծելով լրացուցիչ ապահովագրութեան դաշնագիրը (Բօլիս գօմփլէմանթէր) ապագային յառաջ գալիք հազար տեսակ պատահականութեանց դէմ թումբ մը դնելով, որով յաջողած են բազմաթիւ ընտանեաց հայրեր և անմեղ մանուկներ փրկել ապագային անխուսափելի եղող աղքատութեան ճիրաններէն, և որ աւելին է՝ տնտեսական շահերու տեսակէտով անկուծէն։

Իւրօպէն Ընկերութիւնն, ինչպէս ըսինք, կեանքի ապահովագրութեան եղանակաւ ոչ միայն մահուան դէմ կ'ապահովագրէ, այլ միենոյն դաշնագրով կ'ապահովագրէ նաև հիւանդութիւնը, գործելու անկարողութիւնն, եւ զանազան տեսակ արկածներէ յառաջ եկած պատահարներն, ապահովագրութեան տարեկան տրոց վրայ խիստ աննշան գումարի մը յաւելմամբ։

Այս տեսակ լրացուցիչ ապահովագրութեամբ ապահովագրուող անձը, ժամանակէ մը վերջ եթէ հիւանդանայ, ի՛նչ տեսակ հիւանդութիւն ալ եղած ըլլայ, մինչեւ որ բարուքի, Ընկերութիւնն այդ ժամանակամիջոցին երբեք տուրք չի պահանջեր ապահովագրեալէն ոչ առաջ եւ ոչ ետքն, և վճարուած կը նկատուի. եթէ երբեք ապահովագրեալն այնպիսի հիւանդութեան մը ենթակայ ըլլայ որ այլ եւս անբուժելի վճռուի բժշկաց անդեկագրով, Ընկերութիւնն այդ պարագային ապահովագրեալ ամբողջ գումարը կը վճարէ անբուժելի վճռուած ապահովագրելոյն՝ առանց ո՛ և է առարկութեան. Նոյնպէս եթէ ապահովագրեալն արկածի մը զոհ երթայ առանց մեռնելու, թէև ընկերութիւնը, մինչեւ որ աղէկնայ այդ արկածեալ անձէն տարեկան տուրք պիտի չպահանջէ, բայց այն աղէկնալէն վերջն ալ եթէ գլխաւոր հեւք մը և պակաս մը մնացած ըլլայ ապահովագրելոյն վրայ որ աշխատելու անկարող ըլլայ, Ընկերութիւնը դարձեալ ապահովագրեալ ամբողջ գումարը պիտի վճարէ դաշնագրին տիրոջ. օրինակի աղագաւ, եթէ փաստաբան է, երբ խօսելու կարողութիւնը կորսնցնէ լեզուին վրայ ունեցած պակասութեամբը հիւանդութեան մը հետեւանօք, եթէ ստմարակալ է՝ աջ ձեռքին կորսնցնելովը, եթէ մեքենագործ է՝ նոյնպէս կամ աջ և կամ ձախ ձեռքին պակսելովը, եթէ բժիշկ է՝ հեւանդութենէ յառաջ եկած խուլութեան պատճառաւ, նոյնպէս այն ամէն արհեստաւորք և վաճառականք՝ որք արկածի և կամ հիւանդութեան հետեւանօք բացարձակապէս կաղմալուծեալ վիճակ մը կ'ունենան որ չեն կարող աշխատիլ և գործել։

Իւրօպէն Ընկերութիւնը կը խոստանայ լրացուցիչ ապահովագրութեան դաշնագրին պայմաններուն Հայերէն թարգմանութիւնն յանձնել Հայ բաժանորդացը, պաշտօնական դաշնագրին կցել։ Գուցէ կարծողներ ըլլան թէ այս տեսակ ապահովագրութեան մը տարեկան տուրքերը միւս ընկերութեանց գիներէն չատ բարձր եղած ըլլան, այժմէն կը հաստատենք թէ այնչափ չնչին և փոքր յաւելում մ'եղած է որ՝ իր տուած ամենամեծ առաւելութեան հետ բաղդատելով գրեթէ աննշան է։

Կը յանձնարարուի նաև Իւրօպէն Ընկերութեան վրայ տեղեկութիւն ստանալ փափաքողներուն համար Գաղղիոյ Ազգային մեծ դրամատունը (Գօնթուար Նասիոնալ), Պոլսոյ հրապարակին վրայ Օսմանեան Դրամատունն և Քրէտի Լիօնէն։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն ստանալու համար պէտք է դիմել Կալաթա, Վոյվօտա փողոց, Լօրանտօ խան, առաջին յարկ, Իւրօպէն Ընկերութեան գրասենեակը։

Ընկերութիւնը խիստ չահաւոր պայմաններով և ամէնէն նուազագոյն գիներով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ չէնքեր, վաճառքներ, եւն. եւն.։ Ընկերութեան բաժնեթուղթերուն առաջին չրջաբերութեան գինն է 5000 ֆր. որուն միայն մէկ-հինգերորդը գանձուած է, այսինքն՝ 20 առ $^{0}/_{0}$, և այսօր Բարիզի սակարանին մէջ 4700 ֆր. ի բարձրացած է. հետեւաբար ամբողջ բաժնեթղթին գինն է 23,500 ֆր.։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Ստեփան փաշայի։ Ժողովոյ Ատենապետ Բարձր. Յարութիւն փաշա հիւանդութեանը պատճառով երէկ ևս չկրցաւ ներկայ գտնուիլ այն նստին։ Ժողովը զբաղեցաւ մինչեւ 11½ իր օրակարգին վրայ եղած գաւառային, թեմական և յարաբերական խնդիրներով։

—Կրօնական Ժողովը իր վերջին նստին մէջ փոխելով Համազգային Անկելանոցի մատրան հովւութեան համար առկէ առաջ որոշուած ընտրելին, նոյն մատրան քահանայ կարգած է Տ. Համազասպ քահանայ, որ Հիւանդանոցի Ս. Փրկչի մատուռն կը պաշտօնավարէր։

Ինչպէս կանխաւ ծանուցեր էինք, Քաղաքական Ժողովը իր երէկի նստին մէջ ամբողջացուց Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնն, անդամ կարգելով Խորասանճեան Խաչիկ, Տքդ. Սիմոնով, փաստաբան Յովհաննէս Պաղւեան և գեղագործ Նշան Ղուկասեան էֆէնտիներն։ Հիւանդանոցի բարեկարգութիւնն հիմնովին ի գործ դնելու համար, Ժողովը իր կողմէ լիազօր պատուիրակ կարգեց Ստեփան փաշան։ Ժողովը վերահաստատեց Սահմանադրութեան մէջ նշանակուած Ելմտից Հոգաբարձութիւնը՝ Պատրիարքարանի եկամտական տեսչութեան համար։ Բերայի կալուածային մատակարարութեան առթիւ ծագած խնդիրներու տնօրէնութեան համար իր կողմէ պատուիրակ կարգեց Խորէեան Գրիգոր էֆէնտին, և Տիփրիկի կալուածոց համար ալ պատուիրակ կարգեց Սեթեան Միհրան էֆէնտին։ Այս մասին կարեւոր մանրամասնութիւններն առաջիկայ թուով։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն Աղթամարայ հանգուցեալ կաթողիկոսին ժառանգաւորաց համար յատկացուած գոյքէն 300 ոսկիի գումար մը Վանայ առաջնորդարանը ղրկեց տեղւոյն աղքատներուն համար, նաեւ 50 ոսկի Մուշի և 50 ոսկի Տիարպէքիրի աղքատներուն համար։

Ըստ կայսերական Իրատէի, 12 գաւառէ արդէն Պատրիարքարան ղրկուած են հոն գտնուող որբերու պաշտօնական ցուցակները։

—Տ. Զաւէն վրդ. Տ. Եղիշան Ս. Պատրիարք Հօր հիւրամեծար կարգուած է։

—Ամասիայէն մեզ կը գրեն յունուար 15 թուականով թէ հոն կը գտնուին քանի մը երիտասարդներ որք փափաք կը տածեն կուսակրօն եկեղեցականութիւնն ընդգրկելու։ Թէեւ անոնց ընդունելութեան համար ի Դպրեվանս Արմաշու փորձեր ու դիմումներ եղած են և սակայն տեղւոյն հեռաւորութեան եւ այլ պատճառներով չկըրնալով նոյն երիտասարդներն իրենց փափագանաց իրագործման աշխատիլ, Առաջն. Տեղապահին և ժողովոց դիմեր են, որք վերջապէս կարգադրութիւն մ'ըրեր են, որ է դիմել Դպրեվանքի Վանահայր և Կ. Պոլսոյ Պատրիարք Ամեն Տ. Օրմանեան Սրբազանի և խնդրել որ տնօրինութիւն մ'ընէ որպէս զի Դպրեվանքի նորընծաներէն քաջահմուտ եւ լեզուագէտ եկեղեցական մը կարգուի վերատեսուչ Ամասիոյ վանուց և պատրաստէ ի կուսակրօն քահանայութիւն թէ՝ նոյն երիտասարդներն և թէ՝ անոնք որ նոյն փափագը կը տածեն։ Աւելորդ է թուել այն օգուտներն որք պիտի ընծայուին երբ այս գործն իրականանայ։

—Ղալաթիոյ Առաժամեայ Մատակարարութիւնն երէկ իր շաբաթական նիստն ըրաւ, ուր ներկայ էին նաեւ Քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն Զայեան Էլիաս և Խորեան Գրիգոր էֆէնտիներն՝ ինչպէս նաեւ Ելմտական Տեառց Զօպանեան Միհրան էֆ։ Մատակարարութիւնն իր այն նիստին մէջ զբաղեցաւ նախորդ Առաժամեայ Յանձնաժողովոյ հաշուոց և ընդհանուր գործառնութեանց վերջնական քննութեամբ և այս մասին իր տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն։ Մատակարարութիւնը խորհրդակցութիւններ կատարեց վարժարանաց վիճակը բարւոքելու և եկեղեցապատկան կալուածներն աւելի հասութաբեր վիճակի մը մէջ դնել կարենալու մասին։ Նոյնպէս՝ եկեղեցեաց թանկագին գոյից մաս առ մաս իրեն յանձնման առթիւ՝ ընդհանուր քոնթրոլ մը կատարեց։

—Խասգիւղի Նորընտիր Առժամեայ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն եօթը խմբովին հրաժարած ըլլալով, ըստ առաջնոյն իրենց պաշտօնին վրայ կը մնան մի միայն հետեւեալ երեք անձինք.—Սեպուհ էֆ. Բլտեան, Տքդ. Յակոբ էֆ. Քէմհաճեան, Ալիքսան էֆ. Մանուկեան։

—Գում-Գափուի Լուսաւորչեան վարժարանի Հոգաբարձութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ անցեալ տարուան շրջանաւարտ հինգ օրիորդաց միայն անունն՝ Օր. Եւփիմէ Հանըմեան՝ սխալմամբ մոռցուած է յիշատակել։

—Արմաշի վերակացութիւնն այսօր կատարելապէս կրնայ համարուիլ։ Տնօրինութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան Դպրեվանքին տեսուչն է, Տ. Մամբրէ Ծ. Վ. Նալպանտեան վանահայրի փոխանորդն է, իսկ Ներսէս Ծ. Վ. Տէր Բարթողիմէոսեան ընդհանուր մատակարարն է վանքին։ Այս երեքն ընթացիկ գործերու համար համախորհուրդ պիտի գործեն, իսկ կարեւոր պարագայից մէջ ուղղակի Ս. Պատրիարք Հօրմէն հրահանգ պիտի ընդունին։

Ուսումնական Խորհուրդն իր շաբաթական նիստն ըրաւ երէկ Բերայի Արհեստանոցին մէջ ատենապետութեամբ Տքդ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեանի, և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1.—Մայրաքաղաքիս Թաղային վարժարանաց վիճակացոյցի պատրաստութիւնն ամբողջացած ըլլալով, վերջին անգամ մ'ալ ուշադրութեան առաւ զայն եւ որոշեց, ըստ իր նախորդ տնօրէնութեան, տալ ի հրատարակութիւն մինչեւ ներկայ Փետր. ամսոյ սկիզբն։ Միանգամայն որոշեց նոյն վիճակացոյցն առանձինն տպագրել տալով, ղրկել Թաղական Խորհրդոց և կրթական մարմնոց։

2.—Թաղային վարժարանաց կեդրոնացման խնդրոյն առթիւ վերջին անգամ մը եւս կարծեաց փոխանակութիւններ կատարելէ յետոյ, առ այս պատրաստեց մի օրինագիծ եւ որոշեց յատուկ պաշտօնագրով մը մատուցանել զայն Քաղաքական Ժողովին։

3.—Որոշեց հրաւիրել Նախորդ Ուսումնական Խորհրդոյ կողմանէ վկայեալ 35ի չափ ուսուցիչք եւ ուսուցչուհիք, որոնց վկայականներն ինչ ինչ պատճառներով ցարդ չեն յանձնուած իրենց, անձամբ ներկայանալ Խորհրդին, և կանոնական գործողութիւններէ վերջ, ստանալ իրենց ուսուցչական վկայականները։

4.—Խորհուրդն՝ Գասըմ-Փաշայի Ազգ. Նախակրթարանի վիճակին վրայ ի մօտոյ տեղեկութիւններ ստանալու պէտքն զգացած եւ յանձնարարած էր իր Դիւանին տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարել։ Խորհուրդն իր երէկի նստին մէջ լսելէ յետոյ այս մասին իր դիւանին տեղեկագիրն, այդ Նախակրթարանի բարւոք մատակարարութեան մասին տնօրինութիւններ ըրաւ և որոշեց ներկայացնել զայնս Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ուշադրութեան։

5.—Խորհուրդն նոյնպէս ուշադրութեան առնելով Գարթալի Տ. Գրիգոր Քհնյ. Այանեանի մէկ տեղեկագիրն, ուրով այդ գիւղի կրթական տխուր վիճակն պարզելով դարման կը խնդրէր, որոշեց մատուցանել զայն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նկատողութեան։

6.—Պրուսայի Ուսումնական Խորհուրդն տեղւոյն Ազգ. երկսեռ վարժարանաց համար տնօրէն դասատու մը, նոյնպէս իր Թիմի Ենիճէ գիւղի վարժարանին համար ուսուցիչ մը խնդրած ըլլալով, այս մասին հարկ եղած կարգադրութիւնն ըրաւ և հաղորդեց վիճակին Ուսումնական Խորհրդոյն։

7.—Վկայական ստանալու համար Խորհուրդին ներկայացած 18ի չափ ուսուցչութեան ընտրելիներ, որոց ի ձեռին ունեցած օրինօք պահանջեալ պաշտօնական գրերն քննուելէ յետոյ, անոնց քննութիւնը յանձնեց նախապէս իր կողմանէ կարգեալ քննիչներուն։ Նոյնպէս ներկայացեան 10ի չափ պաշտօն խնդրող ուսուցիչք և ուսուցչուհիք որոց անուններն հանդերձ հարկ եղած կարեւոր ծանօթութեամբք, արձանագրուեցան յառաջապէս պատրաստեալ տոմարին մէջ։

Խորհուրդն իւր սոյն նստին մէջ զբաղեցաւ մէկ քանի Թաղական Խորհրդոց և ուսուցչական մարմնոց միջեւ ծագած ինչ ինչ խնդիրներու կարգադրութեամբ։

Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ, 31 Յունուար ժամ 4ին Բերայի արհեստանոցին մէջ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Թաղիս բարեպաշտ ժողովրդեան փափաքանօք՝ հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ամսոյս 26 վաղը կիւրակէ առաւօտ ի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ Թաղիս և օծել միանգամայն Խաչելութեան պատկեր մը նուիրեալ յանուն Ս. Յարութիւն Եկեղեցւոյ։

Զայս ի տեղեկութիւն հանրութեան ձեր պատ. լրագրոյն մէջ հրատարակելնիդ կը խնդրենք։

Թաղական Խորհուրդ Բերայի

Ատենադպիր — Ատենապետ

Յ. Ս. ՊՕՇՆԱԿԵԱՆ — Մ. Յ. ՌՈՒՆՃԵԱՆ

Աղեքսանդրիայէն մեզ կը գրեն յունուար 17/29 թուով.

«Բէ-չանդէնի մէջ խնդիր մը կար ի մասին քաղաքական բրդրականութեան՝ նպաստներու բաշխման առթիւ։ Այսօր պատահմամբ կը տեսնեմ Իվէնճէլիքըլ Էլայընս (Աւետարանական Դաշնակցութիւն) Ընկերութեան Դեկտ. 15ի (1896) Քուօրթըրլի բէփորթը (եռամսեայ արձանագրութիւնը կամ տեղեկագրութիւնը), որ կը խոստովանի թէ այդ Ընկերութեան ղրկած դրամներէն նախ և առաջ օգնութիւն կը ստանան Աւետարանական Հայք և յետոյ՝ ուրիշներ։ Միեւնոյն թերթին մէջ ուրախութիւն կը յայտնուի «կրօնական զարթնումի» մասին։»

ՀԱՅ-ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ

Յառաջիկայ կիրակի օրը, 26 յունուար, Թաղիս Բարեգործական Եղբայրութեան հաստատութեան տարեդարձն ըլլալով, առաւօտեան ժամը 2½ին Գիշերային և Առաւօտեան ժամերգութիւնէ յետոյ, ի ներկայութեան Գերերջանիկ Հոգեւոր Տեառն հանդերձեալ է Արհ. Տէր Կարապետ արքեպիսկոպոս Ասլան ձայնաւոր Պատարագ մատուցանել ժամը 4½ին վասն հանգստեան հոգւոց ննջեցելոց և յետ ընթերցման Ս. Աւետարանի, Ներսէս Վ. Բարաղեան քարոզ պիտի խօսի ըստ աւուր պատշաճի, վասն որոյ կը հրաւիրուին բարեսէր հաւատացեալք իրենց ներկայութեամբը խրախուսել սոյն Բարեգործական Եղբայրութիւնը։

Բերա Ս. Երրորդութեան Եկեղեցի

Պօն Մարշէի կից

(Կնք. Թաղական Խորհրդոյ)

Գօռաննեան ընտանիքը ցաւալի կորուստ մը կրեց յանձին Օր. Թագուհի Գօռանի, որոյ մահը ցաւօք կը ծանուցանենք ստորեւ։ Բայց կրնանք ըսել թէ կորուստը միայն Գօռաննեան ընտանիքին չէ, նաեւ հայրենասէր ազգայիններու, կարօտեալներու և արկածեալներու կորուստն է այն. որովհետեւ հանգուցեալ Օրիորդն ինքզինք յօժարակամ նուիրած էր գթութեան կարօտ ամէն կարգի ազգայիններու մխիթարութեան և ըստ կարի անոնց նիւթական պէտքերուն հայթայթման։ Ինք անձամբ բարերարելէ զատ, նաեւ ազդեցիկ միջնորդ մը հանդիսացած էր ուրիշներուն բարեգործութեան, և իր գեղեցիկ օրինակին շատ հետեւողներ ունեցած էր։ Տնտեսական տագնապին պատճառաւ մանաւանդ իր բարեգործական զգացումներն արդեամբ ապացուցանելու բազմաթիւ առիթներ ունեցած էր վերջին ժամանակներս։

Գօռաննեան, Ունճեան, Տիրացուեան, Պապազօղլըեան, Պէյլէրճեան, Գույումճեան, Ֆրէնկեան, Մասեհեան, Խանտանեան, Սուքիասեան, Պօշնակեան, Մկրտիչեան, Քէօմիւրճեան, Շամտանճեան, Թօզաթլեան, Ապրօեան, Մելիքեան և Երամով ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զդառնադէտ մահ

ՕՐ. ԹԱԳՈՒՀԻ ԳՕՌԱՆԻ,

որ հանգեաւ ի Տէր այս գիշեր, ի խոր սուգ համակելով իր մայրը, քոյրերն և ազգականները։

Հանգուցելոյն մարմինը փոխադրուած է Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցին, ուր յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը, կիրակի, ժամ 8ին, և մարմինը պիտի ամփոփուի տեղւոյն ազգային գերեզմանատան մէջ։

Հրաւիրագիր չընդունողներէ կը խնդրուի իբրեւ այն նկատել զներկայս։

Ձեռարուեստի և ձեւագիտութեան մասնագէտ վարժուհի մը կը փափաքի վարժարաններու և տուներու մէջ դասախօսել. դիմել լրագրոյս խմբագրատունը։ 5—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ. Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. Պալատ վերադարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պալատական գործակատարն, անգլիական դեսպանատան քարտուղարներէ մին, գերմանական ու ռուսական դեսպանատանց թարգմաններն և տասնէ աւելի օտարազգիներ։

ԻՖԹԱՐ.—Նախկին Մեծ-Եպարքոս Ճէվատ փաշա, Գ. զօրաբանակին նախորդ հրամանատար Հիւսէյին Ֆէվզի փաշա, ոստիկանութեան նախորդ նախարար Նազըմ փաշա, Պէրութի նախորդ կուսակալ Նուսուհի պէյ, ոստիկանութեան նախարար Շէֆիգ պէյ և այլք երէկ իրիկուն կայս. Պալատան մէջ իֆթար ըրին։

ԿՐԵՏԷի կացութեան մասին լրագրաց մէջ չափազանցեալ և յուզում յառաջ բերող լուրեր տեսնուած ըլլալով Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդականը, կըսէ Հօֆէֆօռ, Երեսփ. ժողովին մէջ բանախօսութիւն մ'արտասանելով ըսեր է թէ անգլիական կառավարութիւնն իր հիւպատոսէն տեղեկութիւն առած չէ թէ յունուար 16ին Հանեայի գաւառներուն առջեւ կռիւ մը տեղի ունեցած ըլլայ, թէ տեղական պաշտօնեայք ամէն ջանք ի գործ կը դնեն խաղաղութիւնն ու ապահովութիւնը պահպանելու համար և թէ բաւական տէրութեանց հիւպատոսները կարելի եղածին չափ կօգնեն պաշտօնէից։

—Կրետէի վերաքննիչ ատենի նախագահութեան և ընդհանուր դատախազութեան կոչուելիք անձանց անունները կուսակալին կողմէ պիտի մատուցուին ի կայս. Պալատ՝ վաւերացնելու համար։ Դատարանաց նախագահներն ալ իրաւագիտական վարժարանէ մը վկայեալ պիտի ըլլան։

—Կրետէի համար կնքեալ հարիւր հազար ոսկւոյ փոխառութիւնը բարձրագոյն վաւերացման մատուցուեցաւ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան դեկտեմբեր ամսուան զուտ հասոյթն եղած է 275,444.12 ոսկի. անցեալ տարի նոյն ամսուն 273,618.98 ոսկի էր։ Ելմտական ներկայ տարւոյ տասն ամիսներու ընդհանուր հասոյթն է 1,840,321.41 ոսկի, որ անցեալ տարուան հետ բաղդատելով 45,196.87 ոսկի պակաս է։ Ներկայ տարուան հաշուոյն մէջ չէ Արեւելեան Ռումէլիի տրոց երկու մասնավճարներն, որք դեկտեմբերէն յետոյ եղած են մինչեւ անցեալ տարուան նոյն շրջանին ինը վճարում եղած էր։ Այս հաշուով ներկայ տարուան հինգ անուղղակի տրոց հասոյթն անցեալ տարունէ 64,222.27 ոսկի աւելի է. իսկ ծխախոտի տասանորդը 8,068.33 պակաս է։ Հետեւաբար ներկայ տարուան հասոյթք 56,154 ոսկի աւելի են։

ՕՏԱՐ Մամլոյ դիւանը դադարման դատապարտեց Մօնիթէօր Օրիանթալ լրագիրն, որ իր առջի օրուան թուոյն մէջ հրատարակութիւն մ'ըրած էր հակառակ գրաքննիչին ընդդիմութեան։

ՏԻԿԻՆ ՔԱՆՊՕՆԻ վիճակը միշտ լաւ է. հանդարտ գիշեր մը անցուցած է և տենդը չաւելնար։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանն առջի գիշերը սեղան մը տուաւ որուն ներկայ գտնուեցան ամերիկեան ու սպանիական դեսպանք և այլք։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Առջի օրը Սագըզի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեցաւ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարար Շէֆիգ պէյ առջի օրը Բերայի ոստիկանատունը գնաց և տեսակցեցաւ կառավարչին հետ։ Շէֆիգ պէյ պտոյտ մը կատարեց Բերայի մէջ եւ յետոյ Պոլիս վերադարձաւ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ հիւպատոսարանը դիպուածութիւն մը կատարեց ռումանացի աղջկան մը մարմնոյն վրայ։ Այդ աղջիկ՝ Էլէնոր Թորժէոքօ որ Քոնքորտիայի մէջ դերասանուհի էր, յանկարծամահ եղած և իր մահը կասկածներու տեղի տուած էր։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ մէջ Թրամուէյի գիծ մը շինելու համար խնդրուած արտօնութիւնը տրուեցաւ որոշմամբ Նախարարաց Խորհրդոյ որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով։

ՊԷՐՈՒԹի կազի ընկերութեան մենաշնորհի պայմանաժամն երկարեցաւ կայս. Իրատէի մը համաձայն։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութեան ծրագիր մը մատուցուելով առաջարկուեցաւ հինգ կամ տասը ղրուշ առնուլ Ռումէլիի նահանգաց քրիստոնեայ ժողովրդեան կողմէ պահուած խոզերու իւրաքանչիւրէն։ Նախարարութիւնն որոշեց առ այդ Սէլանիկի կուսակալութեան կարծիքն առնել։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը գրեց ձեռնհաս իշխանութեան որ ապահովագրական ընկերութիւնք գրոշմաթուղթ փակցնեն այն գրութեանց վրայ զորս կուտան իրենց յաճախորդներուն։

ԵԷՏԻԳՈՒԼԷի մանարանին համար բերուած նախնական նիւթերը մաքսատուրքէ զերծ պիտի մնան։

ՓՈՂԵՐԱՆՈՑԻ պաշտօնեաներէն Սարգիս էֆէնտի հանգստեան կոչուեցաւ ամսական 320 ղրուշով։

ՍԷԼԱՆԻԿի նահանգէն մինչեւ հիմա 178,221 ղրուշ ղրկուած է ի նպաստ զինուորական հաստատութեանց։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Քօռնիլով շոգենաւ, որ առջի իրիկուն Սուրիոյ ծովեզրը պիտի ուղեւորէր, Մաքրիգիւղի առջեւ մեքենայի խանգարում ունենալով ստիպուեցաւ կենալ։ Նաւապետը Մաքրիգիւղ ելաւ և հեռագրեց գործակալին որ անմիջապէս նաւածիգ շոգենաւեր ղրկեն։

ՏՕՔԹՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ «Սկորպիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երբ այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Չըլպուղճեանց դէմ)։

Գաւառէն յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած Խրիսօմէլի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ.—Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, Հմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

25 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	23	09
Ամենէն բարձր գին	»	23	15
Ամենէն վար գին	»	23	4
Օսմանիյէ	»	88	—
Ռումէլիի երկաթ. ֆր.		105	1/8
Ռէժի	»	14	17
Քաէտի ժէնէրալ օթթօմ.	»	7	10
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4	10
Թրամուէյ բաժնեթ. ղրշ.		6	87
» ժուիսանս	»	2	30
Սիկառէթ Ա.	»	1	30
Սիկառէթ Բ.	»	1	25
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ո.	3	15
Ճէն. Թօպաքօ Քորբ.	շիլին	—	07.3
Ճէն. Էնթէրբրայզ	»	—	09.9
Թրամուէյ պարտաթ.	ֆր.	491	—
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	342	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	460	—
Թրանուէյ	»	33	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.			1	30
» ութ	»	»	»	3	90
Ռում. երկ. մէկ	»	»	»	—	—
» » ութ	»	»	»	—	—

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	22	38
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	102	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	110	15/40
Փարիզ 3 »	ֆր.	22	77½
Ֆիօրին մանտա	»	10	77½

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	32
Անգլիական ոսկի	»	110	12
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	20
Ռուսի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	51

Երէկ եւս Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ բաւական կարեւոր գործեր եղան. Քօնսօլիտը առաւօտուն 23 ղրշ. 15 փր. բացուելով, 23 ղրշ. 4 փր.ի իջաւ, իսկ երեկոյին 23 ղրշ. 9 փարա գոցուեցաւ. Ռումէլիի Երկաթուղին 106.50 Ֆր.ի բացուելով և մինչեւ 104.75ի իջնելով, երեկոյին 105¼ Ֆր.ի մնաց։ Երէկ գիշեր Փարիզի Սակարանին մէջ Քօնսօլիտը 21.30էն 21.—ի, Երկաթուղին 107.50էն 103 Ֆր., Ռէժին 331էն 329 Ֆր., Պանք Օթօմանը 555էն 550 Ֆր., Գաղղ. Ռանթն 103.18էն 103.7 Ֆր. գոցուելէն այս առաւօտ հասած հեռագիրներէն տեղեկացուելով, Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ Քօնսօլիտը 22 ղրշ. 38 փարա, Երկաթուղին 102.50 Ֆր. բացուեցան։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 5 ՓԵՏՐ.

Ֆրանսական Ռանթ 3%	Ֆր.	103	07
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ. բաց.	»	21	17
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ. գոց.	»	21	—
» » » Բ.	»	36	—
» » » Գ.	»	21	77
Օսմանիյէ	»	359	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	103	50
Օսմ. Բաբօնիթէ	»	445	—
Մաքսատուն	»	456	—
Օսմ. Ռէժի	»	329	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	550	—
Քաէտի Լիօնէ	»	785	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3367	—
Իտալական Ռանթ	»	91	55
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	195
Դրամադեղչ	»	2	—
Թրանսվաալ լանկ	»	30	55

ՊԵՐԼԻՆ, 5 ՓԵՏՐ.

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.	մարք	—	—
» փոխառութիւն 1888	»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	106	25
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	305

ՎԻԵՆՆԱ, 5 ՓԵՏՐ.

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆիօր.	119	80
Ռումէլիի երկաթուղի	»	52	25
Օսմ. Ռէժի	»	155	—

ԼՈՆՏՈՆ, 5 ՓԵՏՐ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	113	18
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	66	50
» » » Բ.	»	36	25
» » » Գ.	»	21	70
» » » Դ. բաց.	»	20	75
» » » Դ. գոց.	»	20	87
Փոխառութիւն Պաստպա	»	76	50
» Օսմ. 3½%	»	94	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	—
Այտընի երկաթուղի	»	13	50
Եգիպտական Միացեալ	»	105	25
Հելլենական 5%	»	29	50
Մօնօբոլ հելլենական 4%	»	29	50
Ռանթ » 4%	»	24	-
Ռուսական 3½% 1891	»	103	25
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	93	75
» նոր » 6% 1892	»	94	75
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	350
Դրամադեղչ	»	3	

ՏՔԴ. ՃԻՒԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ գաղղ., ծննդաբերական և մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Եիւքսէք Գալտըրըմ, թիւ 5, Աբարդման Օրխանդալ։ 24—7

Մ. Դ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Բառարան

ԵՐԵՔԼԵԶՈՒԵԱՆ

ԱՆԳՂԻԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Դ. ԴԱՑԸԳՃԵԱՆ

Սոյն Բառարանը որ 1070 էջերէ կը բաղկանայ կը պարունակէ՝ Անգղիական լեզուի բոլոր բառերն, ասացուածներն, յատուկ անուններն, սովորական համառօտութիւնները։ Կը ցեզուի բոլոր գրավաճառաց քով։

Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Քիւրքճի խան, Արամեանց Տպարան։

Գին 50 Ղրշ.

Կեդրոնը դիմողներուն 100ին 10 զեղչ կ'ըլլայ։

COMPAGNIE ROSSIA A St PÉTERSBOURG

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ընկերութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Փր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, Բարաքեան վրայ (Հին Մուխտարեան տեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՈՐ ՌԷԹԹԷՆ

ՈՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՎԱՆԴ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	104,500,000
Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ Կ. Պոլիս, Ղալաթա, Գարաքէօյ Նէճիպ-խան Ա. յարկ։

ՄԵՐ ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐՈՒՆ

Բիւզանդիոնի Տնօրէնութիւնն ու Խմբագրութիւնը կը խնդրեն այցելուներէն որ կէս օրէն առաջ միայն հաճին պատուել զիրենք։ Կէս օրէն աճին պատուել զիրենք։ Կէս օրէն առաջ մարդ կ'ընդունինք թերթին հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունեցող գործերու համար միայն, այսինքն՝ Բաժանորդագրութիւններու և Ծանուցումներու համար։ Խմբագրատունը բաց է մինչեւ երեկոյեան ժամ 12 1/2։

ՇՈՒԿԱՅԻ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐԸ

Նոր բացուած Մեծ Շուկային մէջ և այլուր արհեստի կամ առեւտուրի խանութ բացող ազգայիններուն ծանուցումները լուրս առնան կը տպուին ի քաջալերութիւն գործերուն վերաբացման։ Բիւզանդիոն, յարգելի իր վայելած հանրութեան ընթերցասէր հասարակութեան քով, ծանուցումի համար ամէնէն ազդեցիկ միջոց մը հրնայ ըլլալ իրենց համար։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՊՕՂՈՍ ՊԱՀԵՆՑ ԴՐԱՏԱՆ

«Համառօտ Իրաւաբանութիւն». Գին 3 ղրշ.։ «Նախատարերք Բնագիտական եւ Բնապատմական գիտութեանց», Բ. տարի. Ննովք Թէյլեանի. Գին 5 ղրշ.։ «Տարրական Թուաբանութիւն», մասն եւ գրաւոր, Գալֆաեան Ա. եւ Բ. տարի, երկրորդ տպագրութիւն, յաւելեալ եւ բարեփոխեալ. Գին 4 ղրշ.։ «Միջին Ընթացք Թուաբանութեան» Գալֆաեան, մասն եւ գրաւոր, Գ. եւ Դ. տարի. Գին 5 ղրշ.։ «Բարձրագոյն Ընթացք Թուաբանութեան» մտաւոր եւ գրաւոր, Գալֆաեանի, Ե. եւ Զ. տարի. Գին 10 ղրշ.։ «Գործնական Քերականութիւն» Անգղիերէն լեզուի, բստ Տօքթ. Թոմաս Կաստէյի, բոլորովին նոր եւ ընտրուած մեթոտով. Գ. Թ. Ց. Գին 12 1/2 ղրշ.։ «Ընթացք Իգրոց Բարբառ» Բ. տարի, հաւաքածոյք ի նմուշներ եւ յարդեաց հանդիրձ բերականական բացատրութեամբք, Բ. տպագրութիւն ճոխացեալ եւ բարեփոխեալ, Ե. վարդապետի Դուրեանի. Գին 7 1/2 ղրշ.։

Դրատանս մէջ՝ բաց ի ասոնցմէ կը գտնուին ամէն տեսակ, հայերէն, գաղիերէն, անգղ. եւ թուրքերէն գրեանք չափաւոր գիներով։

Մեծաքանակ գնողաց համար զոհացուցիչ զեղչ։

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՑԱՌԱՋԱԴԻՄՈՒԹԻՒՆ
ՔՈՆԵԱՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Ի ՊԻՐԷՈՆ
ՍՄԲԷԼԻՒՍ (ԱՑԳԻ)
Ս. Ի. ԵՒ Ա. ՄԷԹԱՔՍԱ

MARQUE DÉPOSÉE DE FABRIQUE

ԳԻՆԻՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ — ՏԵՍԱԿՆԵՐ ՀՐԱՇԱԼԻ ԲԱԶՄԱԶԱՆ

Աշխարհի բոլոր մեծ պատւաստահանդէսներէն 26 մեծ մրցանակներով 1893ին, 1894ին, 1895ին և 1896ին վարձատրուած քօնեաք։

Պերլին, Ժընէվ, Ամսթերտամ և Գաղղիէէն Խաչով մեծ մրցանակ, Պուքրէշ, Մօնաքօ Պրիւքսէլ, Բրէմ, Փարիզ, Ս. Սթեֆանօ և Լոնտոնէն առաջնակարգ վկայական։

Անվէրս, Վիէննա, Բրակա, Շթութկարտ, Շիքակօ, Պերլին, Ամսթերտամ, Բրէմ, Ս. Սթէֆանօս ու Գաղղիէէն ոսկի մետալներ, Պորտօէն 2 արծաթ մետալներ։

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ

Հելլենական կառավարութենէն Ս. Փրկչի արծաթ խաչով, Պարսկական կառավարութենէն Առիւծու և Արեգական պատուանշաններով. Վենետիկէն յատուկ պատուանշանով, Պրիւքսէլի մէջ... առաջնակարգ քոնեաքէն, Փարիզի Ակադեմիէ երկրագործական ... էն, և Մարսիլիոյ քաղաքապետութենէն առաջնակարգ տեղովով վարձատրուած։

ՏՆՕՐԷՆ Պ. ՍՊԻՐԻՏՕՆ ՄԷԹԱՔՍԱ

Հայթայթիչ Նորին Վեհափառութեանց Թագաւորացն Յունաստանի և Սերպիոյ և Ն. Արքայական Բարձր. դահաժառանգ Իշխանին Յունաստանի, Վաւերացուած Թուրքիոյ, Եւրոպիոյ, Յունաստանի եւ Եգիպտոսի բժիշկներէն եւ քիմիագէտներէն

«Ֆէրտինանտ Ժան», քիմիագէտ ի Փարիզ, Վօն Համմէլ Բօս եւ Հարման իւղն մեծ քիմիագէտ յԱմսթերտամ, Տօքթ. Ռուսէֆ (Պուլկարիա), Տօքթ. Սթրաթի եւ Պէրնարտ Պուքրէշ։

Բիէր Արէլի, Սինկրօս եւ Զամպաքօ փողոց Կ. Պոլիս, Բօմոնթի փողոց եւ Տօքթ. Զաչարօլա Եգիպտոս, Տօքթ. Օրփանիտի Աֆէնթուլի, Գարամանլըս, Հանրի Մինալի, Բօնսօլա, Զենոնի Կավերնի, Մօսկա Բրոֆէսոր Հելլենական Համալսարանին Աթէնքի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
1,000,000 քիլոկրամ քօնեաք

ՄԻՆՉԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՊԱՀԵՍՏԻ
15 մթերանոցներու մէջ 420 մեծ տակառներով 800,000 ...

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ
35,000 սնտուկ եւ 1000 տակառ քօնեաք, որոնց ճշդութիւնը ... ուած է քաղաքապետական ատենականներով։

Պ.Պ. Ս. Ի. եւ Ա. ՄԷԹԱՔՍԱ

100,000 Փրանք կը խոստանան այն անձին որ ապացուցանէ թէ Մէթաքսա քօնեաքը իր մէջ վնասակար նիւթեր կը պարունակէ։

Ընդհ. Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
42 ԿԱԼԱԼԱԹԱ ՄՈՒՄՀԱՆԷ ԹԻՒ 42

50—46

L'ANCRE ԼԱՆՔՌ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԵՐԱՍՏՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՄՐ. 155 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՃԱՐՈՒԱԾ ԴՄՐ. 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Կոմս Էտմոն Զիճի, կայս. եւ արք. Ծերակոյտի խորհրդական, Ատենապետ
» Ռօստոմ Հոնոս, Փոխ-Ատենապետ
» Ժօզէֆ Հոնոս, կայս. եւ արք. Ծերակոյտի խորհրդական
» Քօլոման Նաքօ » » »
» Ա.Կրոսմ Բրօֆէ ս'Օսթէն
Բէօսոր Բոնիքէն
Ժան տը Վէնքհ - Իքլէնճայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՐ կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
Գլխ. Գործակալ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Գօնամանօղլու խան Թիւ 7

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր ուղեւորութեան բանուղ

Անոնցմէ շոգենաւը յունուար 12 ին (Ն. Տ.) Մարսիլիա պիտի ուղեւորի կէս օրէն չորս ժամ յետոյ։

Ա. կարգ 245 Փրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի եւ արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղեւորի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹՈՄԱՍ ԸՍՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 1

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Սեւ ծովու միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորեան	10500	Ֆլավիան	3500
Աւստրեան	10500	Էճիբշեան	3500
Բէօդրեան	10500	Բըրմեան	3000
Լանքասդրեան	9000	Ալճէրեան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապեան	3500
Գօլըմպեան	8000	Աթէնեան	2500
Ճօրճեան	8000	Անատոլեան	2500
Պոսդոնեան	8000	Ալջաշեան	2500
Ֆլորինեան	8000	Լէսպեան	2000
...եան	3700	Մինձօ	900
...եան	3700	Օրօրդօ	800
...եան	3700	Լիսպօն	800
...եան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թիպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնէս	3500	Նէրգիս	2500
Անիւպիս	3000	Բերա	2250
Ասօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօրիւս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կասքօնի	1500
Ֆարօս	2750	Կիէն	1500

Բէրա շոգենաւը, նաւապետ Ուլֆօլ, ամսոյս դէպ ի 25ին Լիվրբուլէն հօս կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։
Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34. Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՏՕՔԹՈՐ Պ. ՇԷՐՊՕՆՃ
ԿԱՄ
ՀՈԳԵՓՈԽԵԱՆ

Թէոֆիլ Կօթիէի էն հետաքրքրաշարժ և իր տեսակին մէջ առաջին սքանչելի վէպ մ'է, կը ծախուի Զագմաքճըլար Եօքուշու Թիւ 29 Յովհան էֆ. Աչճեան գրատունը. գին 4 ղրշ.։

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Սեւ ծովու միջեւ ամէն երկու շաբաթ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3574
Էթրուրիա	7718	Մարաթոն	2403
Սէրվիա	7391	Ալկա	2393
Ուրանիա	7268	Սարակոսա	2166
Բավոնիա	5587	Թարիֆա	2246
Սէֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մօրօգգօ	1855
Ալէբբօ	2143	Պրիթիշ Քուին	735
Բէտոսր	1876	Քարինդիա	5598
Շէլպուրը	1614	Սիլվանիա	5598
Գալլաբրիա	4845	Քամբանիա	12950
Պօթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ
գործակատար
Ալիքսանտրի խան, Թիւ 4
Ղալաթիա

Բարձրագոյն վարժարանի ուսանող մը կը փափաքի պաշտօն վարել ազգային վարժարաններու մէջ։
Դիմել «Բիւզանդիոն»ի խմբագրատունը։

(67)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԱՄՔԸ

—Բարեկամս Էմիլիա, այդ բոլոր ըսածներդ չատ համով, չատ հանճարիմաց են։ Բնաւորութեանս վրայ ձեր կազմած չնորհալի կարծեաց համար զգածուած եմ։ Բայց հոգեբանութիւնդ թերի է։ Ես քու կարծած հրէշդ չեմ, եւ եթէ սառնօդ ամուսնոյս դուրս կ'ելնեմ պէտք եղածէն քիչ մ'աւելի, վայելած զբօսանքներս չատ անմեղ են։

—Ուրեմն ճշմարիտ բա՞ն մը կայ կարծիքներուս մէջ, դուչեց Օրիորդ Լըրըպուլէ։

—Կարծիքներուդ մէջ, ո՛չ. խոզութեանց մէջ, այո՛։ Ամէն իրիկուն, տանը մէջ, չատ չեմ զուարճանար մեծ մօրս ու Էլէնի մէջտեղը։ Ծայն աւարտելուն պէս, կինս իր մանկան սենեկին մէջ կը փակուի եւ ես գլանիկ մը ծըխելու առնէն Թիկնաթոռի մը խորը նիրհելու միջոցը կը գտնեմ։ Ժամ խնոյն կինս նորէն կ'ելնէ։ Կը խոստովանիմ թէ իր ընկերութիւնն հիանալի էր, բայց ժամանակ անցնելով, սակայն ինչ միակերպ եղած է։ Ուրեմն ի՞նչպէս կ'ուզես. պէտք կ'զգամ զուարճանալու, չարժելու, տեսակաճ կեանքի մը թմրութեան մէջ չգլտորելու, եւ դուրս կ'ելնեմ . . .

—Ո՞ւր կ'երթաս։

—Մեծ մասամբ ակումբ կ'երթամ։

—Կը խաղա՞ս։

—Քիչ մը, ո՛հ, չատ քիչ։

—Եւ բնականաբար կը կորսնցնես, այնպէս չէ՞։

—Երբեմն կը կորսնցնեմ եւ երբեմն կը չահիմ. յաջողութիւն եւ ձախորդութիւն իրարու եղբայր են. ծանր բան մը չկայ։

—Վստա՞հ ես որ միայն ակումբ կ'երթաս, սուտ մի՛ խօսիր, պիտի իմանամ։

—Ո՞ւր կ'ուզես որ երթամ։

—Չեմ ուզեր. այլ կը վախնամ, ահա այս է պատճառն։ Եթէ ակումբ կ'երթաս, ինչո՞ւ համար չես յայտներ կընոջդ հոս մեղապարտ բան մը չկայ, եւ լաւագոյն է յայտնել քան թէ սուտ պատմութիւններ յերիւրել։ Օրին մէկը հակասութեան մէջ պիտի իյնաս, կամ մէկն ակամայ պիտի մատնէ զքեզ, եւ այն ատեն Էլէնի վստահութիւնը պիտի խախտի, խեղճ կինը վիշտ պիտի կրէ . . .։ Այդ ըրածդ սխալմութիւն է։

—Եթէ ակումբին վրայ խօսիմ իրեն, մասամբ միմիայն պիտի զգայ. քեզ նմանն ալ չի գիտեր թէ Բարիզի մէջ այր մարդոց կեանքն ի՛նչ է։ Պիտի երեւակայէ թէ առքս նորէն դրած եմ դժոխքն, ուսկից միամտօրէն կը յուսայ թէ ազատած է զիս . . .։ Վերջապէս վիճաբանութիւններէ խոյս տալ ուզեցի, եւ նախամեծար համարեցի լռելեայն իր հանգստութեանն։

—Լաւ ուրեմն, երեւոյթներով մի՛ չատանար, իրապէս խնայէ անոր. բայց ահա քառորդ ժամէ ի վեր կը խօսակցինք, մեր երկար առեն բացակայութիւնը կրնայ կասկածներ արթնցնել. ուսափ սրահը վերադառնանք։

Այս խօսակցութիւնը մտածելու չատ նիւթ տուաւ Էմիլիի։ Այնքան նրբամիտ էր, որ չէր կրնար իբրեւ կանխիկ դրամ ընդունիլ Լուիի բացատրութիւնները։ Միտքը դրաւ ճշդիւ իմանալ իր ընկերոջ ըրածները։ Ծարպիկօրէն հարցաքննեց անոր չուրջը գտնուողներն, եւ ութ օրուան մէջ, սառնօրէն հասկցաւ որ Լուի իր ամուսնական կեանքէն գողցած երեկոյթներուն մեծագոյն մասը Տիկին Օլիֆոնի տունը կ'անցունէր։

Սակայն Էլէն եւս խաբուած չէր իր ամուսնոյն տուած բացատրութիւններէն։ Բայց, Էմիլիի ըրածին հակառակ, չէր ուզեր բան մը խորապէս քննել։ Կասկածը նախամեծար կը թուէր իրեն քան ստուգութիւնն։ Իր սրտին խորը կ'զգար որ եթէ ճշմարտութիւնն յայտնուէր իրեն, իր պատուոյն կորուստն յառաջ պիտի գար անկէ։ Եւ փոխանակ զինուոյ ուղելու, աչքերն ու ականջները կը գոցէր։ Այս արիւսիրտ հոգին ունեցաւ այս վատութիւնն։

Իր մտատանջութեանց ու կասկածներուն վրայ կը մխիթարուէր իր զաւակովն։ Իր հրապոյրին եւ իր գեղեցկութեան բովանդակ կատարելութիւնը ճշմարտապէս ի յայտ կուգար մայրական սիրոյն մէջ։ Իր ազնիւ դէմքը կ'առնուր զուգոր անուշութիւն մը, որ ճառագայթել կուտար անոր աչքերուն, եւ յաղթական մայրութեան անպատում չնորհքով կը չողացնէր անոր շրթունքներն։ Երբ իր պզտիկ մանչը Թեւերուն մէջ ընկողմանած կը բռնէր իբրեւ ճիւղն ու գաղջ օրօրոցի մը մէջ, երբ քնացնելու համար կիսաձայն երգեր կը մրմնջէր, կամ իր ծունկերուն վրայ ոստոստել կուտար անոր, մինչդեռ այս պզտիկ բերնէն, խաղին ոգեւորութեան մէջ, քրքիջներ կը հոսէին մարգարիտներու պէս հատիկ հատիկ, պաչտելի բանաստեղծութեան մը դրոչմը կրող պատկեր մը կ'ընծայէր։ Ահա Լուի այդ պահուն տեսնելու էր զայն այսպէս երիտասարդ, եռանդուն, անձնուէր, որպէս զի ինքն ալ առգորուէր նոր սիրով մը որ խանդաղատանքէ ու յարգանքէ պիտի բղխէր։ Պիտի ըմբռնէր թէ Էլէն լոկ չքնաղ կին մը չէր, այլեւ հիանալի մայր մ'էր եւ թէ, իրենց սիրոյ կապերն եթէ պահ մը թուլցած էին, երախտագիտութեամբ դրոշմուած աւելի զօրաւոր չղթաներ պէտք էր զինքը պահէին այս անթերի արարածին քով։

Բայց փոխանակ անոր եռեւէն երթալու, ծխաքանը կը միար գլանիկ մը ծամծմելու կամ սրահը կը միար լրագիր մը կարդալու։ Ի զո՛ւր պառաւ Տիկին Էրօ կ'ըսէր անոր.

—Եկուր տե՛ս փոքրիկ Էրօյի հանդէպն, պիտի սքանչանաս անոր սիրունութեան ու գեղեցկութեան վրայ . . .։ Ի ցոյց դրուելու արժանի տղայ մ'է։

Լուի կը ծիծաղէր այս խօսքերուն վրայ զորս մեծ մօր մը չափազանցութիւնները կը կոչէր, եւ սովորական հասարակ խօսքերով կը պատասխանէր մանկատածութեան մանրամասնութիւններն ամուսնոյն ակնարկներէն ծածկելու հարկին վրայ։ Անգլիական մանկատածութիւնն ի մէջ կը բերէր, որ ծնողաց բնակարանէն անջատուած է, որպէս զի մանուկներուն յարուցած աղմուկը մինչեւ ծնողաց ականջները չի հասնին։

—Բայց, սիրելի տղաս, կը կրկնէր մեծ մայրն, այս պզտիկնջիրբէք չի լար, անոր ծիծաղելն ու ճռուողելը միայն կը լսուին, սքանչելիք մ'է։ Եւ իշխանազունի մը պէս կը խնամուի։ Այս պարոնն ժամանակներ ալ ունի . . .

—Իրաւ է որ սիրուն է. բայց բոլոր տղայք ալ իրարու կը նմանին։ Այն ատեն միայն պիտի հետաքրքրէ զիս, երբ սկսի խօսիլ։

Տիկին Էրօ ժպտելով կը մտածէր թէ իր թոռը չատ քաղցր վայելքներէ կը զրկուէր, եւ չկրնալով Լուին տանիլ մանկան սենեակն, ինքը միայն կ'երթար հոն երկու հոգւոյ տեղ, եւ հիացմամբ կը միար փոքրիկ Բիէռի օրօրոցին առջեւ, որ կը քնանար, կուրծքը հաւասար չունչով մը կ'ուռէր, խարտեաչ մազերը նրբաթել ժանեակներով չինուած գդակէն դուրս կը թափէին, եւ վարդագոյն բռունցքը գոցած, կարծես թէ կ'ուզէր իր անուչակ քունին փաթթուիլ։

Էլէն, այս ժամերու միջոցին, պատուհանին մօտ նստած, ճերմակ բուրդէ գուլպաներ կը հիւսէր, բստ զիպաց թափառեալ թողլով իր միտքն, որ յաճախ զինքն հեռի կը տանէր այս երջանիկ սենեակէն ուր կ'ապրէր մխիթարիչ հրեչտակին։ Իրովի կը հարցնէր թէ իր մայրական անձնասիրութիւնն մղեալ, արդեօք մեղանչած չէ՞ր զաւկին զոհելով իր ամուսինը։

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՓՕԶԱՃԵԱՆ